

А. Лукашэнка і В. Юшчанка плануюць сустрэцца на працягу бліжэйшага месяца

Па ініцыятыве ўкраінскага боку адбылася тэлефонная размова прэзідэнтаў Беларусі і Украіны. Аляксандр Лукашэнка і Віктар Юшчанка абмеркавалі актуальныя пытанні двухбаковых адносін.

У размове асабліваю ўвагу кіраўнікі дзяржаў удзялілі праблемам развіцця супрацоўніцтва ў палітна-энергетычнай сферы. Бакі дамовіліся аднавіць энергетычны дыялог па важных для абедзвюх краін пытаннях, разгледзілі тэмы транзіту электраэнергіі праз беларускую тэрыторыю і альтэрнатыўных паставак нафты. Размова таксама ішла аб праблематыцы шматбаковых адносін у кантэксце палітыі добрасуседства. У прыватнасці, Аляксандр Лукашэнка і Віктар Юшчанка абмеркавалі адносіны Беларусі і Украіны з Польшчай, Літвой і іншымі краінамі рэгіёна Цэнтральнай і Усходняй Еўропы. У ходзе размовы была дасягнута дамоўленасць аб сустрэчы кіраўнікоў дзяржаў дзвюх краін на працягу бліжэйшага месяца. У сувязі з гэтым бакі дамовіліся ў тымднёвы тэрмін выпрацаваць парадак дня беларуска-ўкраінскай сустрэчы на вышэйшым узроўні.

Аляксандр Лукашэнка павіншаваў калектыў Акадэміі МУС Беларусі з 50-годдзем з дня ўтварэння ВНУ

Кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка павіншаваў калектыў Акадэміі Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусі з 50-годдзем з дня ўтварэння гэтай вышэйшай навучальнай устаноы.

«Многія выпускнікі Акадэміі сёння з’яўляюцца прыкладам высокай грамадзянскасці, глыбокай чалавечнасці, выдатнага прафесіяналізму. Вы па праву можаце ганарыцца слаўнай гісторыяй роднай ВНУ, яе цудоўнымі традыцыямі, таленавітымі педагогамі — бязмежна адданымі сваёй справе людзьмі», — адзначыў Прэзідэнт.

«Шчыра жадаю, каб вам заўсёды былі ўласцівы такія важныя складальнікі асобы супрацоўніка праваахоўных органаў, як самаадданасць, адвага, самаахвярная мужнасць, служэнне Айчыне», — падкрэсліў у сваім віншаванні кіраўнік дзяржавы.

Ордэнам Маці ўзнагароджаны 20 шматдзетных жанчын Беларусі

Ордэнам Маці ўзнагароджаны 20 жанчын Беларусі, якія выхоўваюць пяцёрку і больш дзяцей. Аднаведны ўказ кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка падпісаў 13 мая.

Сярод ўзнагароджаных — палівад сельскагаспадарчага вытворчага кааператыву «Новая Прыпяць» Столінскага раёна Галіна Тарасевіч, аператар машыннага даення СВК «Пераможнік» Брагінскага раёна Анжэла Давыдоўская, хатняя гаспадыня са Жлобіна Наталія Міхайлава, жывёлавод СВК «Агракамбінат «Дняпро» Жлобінскага раёна Ваялянціна Міхальцова, санітар-ветэрынар з Буда-Кашалёўскага раёна Аксана Смалякова, лабарант КСУП «Ленінскае» Жыткавіцкага раёна Галіна Федаровіч.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.
--

Міліцыя адшукала скрадзены БМВ

Але, хутчэй за ўсё, яго атрымаюць не былыя ўладальнікі, а страхавая кампанія. Амаль год таму, у леташнім жніўні, у Бабурыску з вуліцы Савецкай угналі БМВ-530 — шыкоўны корны аўтамабіль 2005 года выпуску. Была распачата крымінальная справа, міліцыя праводзіла аперацыйна-вышукковыя мерапрыемствы. Днямі супрацоўнікі Упраўлення па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю па Магілёўскай вобласці знайшлі аўтамабіль: ён стаіў у гаражы ў прыватным сектары горада. Машына не пашкоджаная, з не толькі зняты рэгістрацыйныя нумары. Чалавек, які мае дачыненне да ўгону, устаноўлены. Ідзе следства. Аўтамабіль быў застрахаваны, і яго ўладальнікі на гэты момант ужо атрымалі кампенсацыю, якая склала больш за 80 мільёнаў беларускіх рублёў. Таму цяпер міліцыя мяркуе вярнуць знойдзеную машыну страхавой кампаніі.

Алена КАЗЛОВА.

КУП «Мінский областной центр учета недвижимости» ПРОВОДИТ ПОВТОРНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН
по продаже производственной базы (здания конторы и гаража общей площадью 151,2 кв.м, огражденные территории, благоустройство), расположенной в д. Октябрьская Витебского района. Площадь земельного участка 0,2432 га. Начальная цена – 43 408 257 бел. рублей с НДС. Задаток в размере 10 % от начальной цены перечисляется на р/с № 30120202000010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-Банк», г. Минск, МФО 153001357, УНП 690324015, КУП «Минский областной центр учета недвижимости». Договор купли-продажи подписывается в течение 10 дней с даты проведения аукциона. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоитс 03.06.2008 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, д. 5, ком. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 02.06.2008 г. до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, д. 5, ком. 326.
Контактный телефон (8 017) 224 61 34. Наш сайт в Интернете: www.rlt.by.
УНП 690324015

КУП «Минский областной центр учета недвижимости» ПРОВОДИТ ПОВТОРНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН
по продаже производственной базы (гараж площадью 266 кв.м, склад – 309 кв.м, служебное помещение — 35 кв.м, ж/б ограждение протяженностью 234 п.м), расположенной в п. Сосновы Осиповичского района. Площадь земельного участка 0,3537 га. Начальная цена – 40 946 097 бел. рублей с НДС. Задаток в размере 10 % от начальной цены перечисляется на р/с № 30120202000010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-Банк», г. Минск, МФО 153001357, УНП 690324015, КУП «Минский областной центр учета недвижимости». Договор купли-продажи подписывается в течение 10 дней с даты проведения аукцио-на. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится 03.06.2008 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, д. 5, ком. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 02.06.2008 г. до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, д. 5, ком. 326.
Контактный телефон (8 017) 224 61 34. Наш сайт в Интернете: www.rlt.by.
УНП 690324015

Открытое акционерное страховое общество «Багач» (г. Минск, ул. Лынькова, 19, корп. 1) сообщает, что 28 мая 2008 года проводится внеочередное общее собрание акционеров общества.
ПОВЕСТКА ДНЯ: 1. О выплате дивидендов. 2. О формировании резерва.
Время начала проведения собрания — 12.00. Место проведения собрания: г. Минск, ул. Лынькова, 19, корп. 1. Список лиц, имеющих право на участие в общем собрании акционе-ров, составлен на основании реестра владельцев акций, сформирован-ного по состоянию на 18 апреля 2008 г.
Лица, имеющие право на участие в общем собрании, могут ознако-миться с материалами по вопросам повестки дня по месту нахождения общества, начиная с 21 мая 2008 г. с 10.00 до 16.00.
Регистрация лиц, имеющих право на участие в общем собрании, будет проводиться 28 мая 2008 г. с 11.00 до 11.50 по месту проведения собрания при предъявлении документов, подтверждающих их полномочия.
Телефон для справок: (017) 250 84 76
УНН 100687009

К сведению акционеров ОАО «Универсам Заславль» 28 мая 2008 г. в 11.00 состоится внеочередное собрание акционеров по адресу: г. Минск, пр. Победителей, 49. Регистрация участников с 10.00 до 10.45.
ПОВЕСТКА ДНЯ: 1. Об аннулировании акций. 2. О внесении изменений в Устав ОАО «Универсам Заславль».
Акционер Общества принимает участие в работе собрания лично или через своего представителя, действующего на осно-вании доверенности. Для регистрации на собрании необходи-мо при себе иметь паспорт и доверенность.
С материалами, подготовленными к собранию, акционеры мо-гут ознакомиться по указанному адресу (бухгалтерия) в период с 16 мая 2008 года с 10.00 до 16.30, а в день проведения собра-ния в помещении, где оно проводится.
Телефон для справок — 203 89 17.
Совет директоров.
УНП 100008383

Супрацоўніцтва

ПРАКУРОРЫ РБ І РФ, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Учора ў Мінску адбылося першае пасяджэнне

аб’яднанай калегіі генеральных пракуртур Беларусі і Расіі

Насамрэч, цёсныя стасункі паміж вартавымі закон-насці абедзвюх дзяржаў былі і раней. Сумесняя ка-легія пракурораў да гэтага праводзілі ўжо двойчы: у 1998 годзе ў Маскве і ў 1999 годзе ў Мінску. Не спы-няліся і працоўныя кантакты паміж шэраговымі ра-ботнікамі гэтых праваахоўных ведамстваў. Як па-ведналі Генеральны пракурор РФ Юрый Чайка, летась, напрыклад, расійскія пракуроры атрымалі ад беларус-кіх калег больш за 600 розных запітат, а за першы квартал гэтага года — ужо 150 такіх дакументаў. У мінулым годзе расійскія беларускія адначынствы і ха-валіся ад суда і следства на бяскрайніх прасторах су-суддзя дзяржавы. Тым не менш, паводле слоў Юрыя Чайкі, наспела неабходнасць актывізаваць супрацоў-ніцтва пракурораў у барацьбе з карупцыяй, трансна-цічнай злачыннасцю, наркатрафікам, правамі тэра-рызму, а таксама ў сферы экалогіі, абароны правоў грамадзян абедзвюх краін. Таму ўчора ў Мінску і быў

КНЯЗЬ, ЯКІ НЕ ВЕДАЎ ПАРАЖЭННЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Праз год пасля жанібы адбылося бачанне князя Аляксандра са шведамі, пасля якой яго сталі называ-ць Неўскім. Яму тады не было і 20 гадоў, а ў яго-ным распараджэнні была толькі невялікая дружна. Пад кіраўніцтвам Біргера, зяця шведскага караля, — вялікая армія, якая высадзілася на беразе Навы з мноства караблёў. У Аляксандра не было часу ча-каць падмогі свайго бацькі, які нават не ведаў пра напад ворага. Пасля доўгай малітвы ў храме Святой Сафіі, Прамудрасці Божай, князь прамовіў перад па-чаткам бітвы знакамітыя словы, якія ўзгадваюць усе войны ва ўсе часы, калі ідуць на смяротны бой: «Не ў сіле Бог, а ў праўдзе. Іншыя — са зброяй, іншыя — на конях, а мы Імя Госпада Бога нашага прываем!».

У 1242 годзе Аляксандр Неўскі атрымаў другую сваю знакамітую перамогу. На лёдзе Чудскага возе-ра ён цалкам разграміў войска Тэўтонскага ордэна. Пасля гэтай бітвы яго імя праславілася «па ўсіх краі-нах, да мора Егіпецкага і да гора Араахіі, па абодва бакі Варожскага мора і да вялікага Рыма».

Аляксандру Неўскаму ўдалося надзейна абараніць

падпісанне сумесны загад аб стварэнні аб’яднанай ка-

легіі, зацверджаны яе персанальны склад і рэгламент працы. У прыватнасці, аб’яднаная калегія генпракурату-ры плануецяа праводзіць штотод.

Беларускія пракуроры, як падкрэсліў кі кіраўнік Ры-гор Васілевіч, «працягваюць павышаную цікавасць да вопыту расійскіх калег» і лянць яго вартым перайман-ня. Зразумела, што ў працэсе супрацоўніцтва адзнача-юць пэўныя праблемы. Хоць Юрый Чайка адзначаў, што яны адрозь у вырашальна. Праўда, не ўсе. На-прыклад, летась двое грамадзян Беларусі былі асу-джаны за збыт на тэрыторыі РФ прэпарата «Тусал». У нашых аптэках ён прадаецца свабодна, а ў Расіі адне-сены да катэгорыі псіхатропных рэчываў. Юрый Чайка ўпэўнены: нашы грамадзяне ведалі аб тым, што па-рушаюць расійскі закон. І ўсё ж, на яго думку, неабход-на ўніфікаваць беларускае і расійскае заканадаўства, якое датычыцца перавозкі псіхатропных рэчываў.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

не толькі заходнія межы сваёй дзяржавы, але і дасяг-нуць дамовы з татарамі. Рызыкуючы сваім жыццём, ён чатыры разы выязджаў на перамовы ў сталіцу За-латой Арды і кожны раз яго місія заканчвалася по-спехам. Аляксандр Неўскі, якога нездарма называюць вялікім воінам-малітоўнікам, падзвіжнікам і будаўні-ком зямлі Рускай, заклаў асновы для будучай Расійс-кай дзяржавы, якая потым уключыла ў межы Права-слаўнай царквы амаль усю складчыну Чынгіс-хана да берагоў Ціхага акіяна.

«Справы князя былі паспяховымі, а іх шматцяж-касць не служыла перашкодай для яго, бо ён заўсё-ды і ва ўсім спадзяваўся на Госпада, — кажа ў сваім Пасланні да прынясення на Белую Русь мошчаў свя-тога князя Аляксандра Неўскага Патрыяршы Экараз-іусе Беларусі Мітрапаліт Філарэт. — Кожнаму з нас ёсць у чым браць прыклад з Аляксандра Неўскага і аб чым прасіць яго... Для гэтага мы і прыцякаем да святых мошчаў, веруючы, што ён дапаможа нам змя-ніць сабе ў лепшы бок, — бо благавэрны князь ведае, які гэта важна і які гэта часам складана».

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Свислочский поселковый исполнительный комитет (Продавец) совместно с КУП «Минский областной центр учета недвижимости»					
проводят открытый аукцион по продаже земельных участков в частную собственность гражданам Республики Беларусь для строительства и обслуживания одноквартирных жилых домов:					
№ лота	Адрес земельного участка	Площадь земельного участка	Кадастровый номер	Начальная цена	Примечание
1	Пуховичский р-н, г.п. Свислочь	0,1027 га	624455900001000126	1 394 670 руб.	Имеется газопровод, сети электро-снабжения
2	Пуховичский р-н, г.п. Свислочь	0,1024 га	624455900001000102	1 390 590 руб.	
Залог в размере 10 % от начальной цены земельного участка перечисляется на р/с № 30120202000010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-Банк», г. Минск, МФО 153001357, УНП 690324015, КУП «Минский областной центр учета недвижимости». Оплата за земельный участок должна быть произведена в течение 8 рабочих дней после утверждения протокола. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится 18.06.2008 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, ком. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 17.06.2008 г. до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, ком. 326.					
Контактный телефон (8 017) 224 61 34. Наш сайт в Интернете: www.rlt.by.					
КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015.					

ИЗВЕЩЕНИЕ

о проведении открытого аукциона на право заключения договоров аренды земельных участков в Борисовском районе Минской области

Арендодатель – Борисовский районный исполнительный комитет

Организатор аукциона – КУП «Минский областной центр учета недвижимости»

	Лот 1	Лот 2
Адрес земельных участков	Минская область, Борисовский район, д. Бесоволо, район «Кричинский сад»	Минская область, Борисовский район у автомобильной доро- ги М1/Е30 Брест (Козловичи) – Минск – граница Российской Федерации (Редьки) на км 437 (лево)
Кадастровые номера земельных участков	620881301601000096, 620881301601000097	6208000000001000648, 6208000000001000649
Общая площадь земельных участков	13,9660 га	10,4073 га
Целевое назначение земельных участков	для строительства спортивно- туристического комплекса	для строительства комплекса придорожно- го сервиса (8,3218 га); для строительства подъездной дороги к комплексу придорожного сервиса (2,0855 га)
Срок аренды земельных участков	99 лет	99 лет
Расходы по подготовке документации для проведения аукциона, подлежащие возмещению победителями аукциона	1 466 910 бел. рублей	1 876 706 бел. рублей
Сумма потерь с\х производства, подлежащая возмещению победи- телем аукциона	423 415 300 бел. рублей	—
Начальная цена права заключе- ния договора аренды земельных участков	37 763 200 бел. рублей	44 220 500 бел. рублей

Примечание: Лот № 1 имеет ограничения в использо- вании земель (водоохранная зона р. Березина (10,7221 га), в том числе площадь прибрежной полосы 0,8733 га; охранная зона линии электропередачи напряжением свыше 1000 вольт (0,0296 га)).

Аукцион состоится 17.06.2008 года в 12.00 по адре- су: г. Минск, ул. Чкалова, д. 5, ком. 321. Задаток в разме- ре 10 % от начальной цены перечисляется на р/с № 30120202000010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-Банк», г. Минск, МФО 153001357, УНП 690324015, КУП «Минский областной центр учета недвижимости».

Участник аукциона, ставший Победителем, обязан:

1. В течение 10 (десяти) рабочих дней со дня приня- тия решения о предоставлении ему земельных участ- ков внести плату за право заключения договора аренды земельных участков, возместит потери сельскохозяй- ственного производства, вызванные изъятием сельско- хозяйственных земель для использования в целях, не связанных с ведением сельского хозяйства и расходах, связанных с подготовкой документации, необходимой для проведения аукциона.

2. В установленный срок возместит расходы, связан- ные с проведением аукциона в соответствии с условия- ми проведения аукциона и протоколом о результатах аукциона;

3. Заключить с Борисовским райисполкомом договор аренды земельных участков и осуществить в двухмесяч- ный срок после принятия решения райисполкома о пре- доставлении земельных участков государственную ре- гистрацию права на земельные участки;

4. Получить в установленном порядке разрешение Борисовского райисполкома на проведение проектно- изыскательских работ и строительство объекта;

5. Снять на занимаемых земельных участках плодо- родный слой почвы и использовать его согласно проек- там рекультивации;

6. Осуществить строительство объекта в сроки, оп- ределенные проектно-сметной документацией.

Договор аренды земельных участков заключается с победителем аукциона в течение 2-х рабочих дней после совершения Победителем аукциона действий, указан- ных в пункте 1 настоящего извещения. Порядок про- ведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Всем желающим предоставляется возможность предва- рительно ознакомиться с документацией и земельными участками. Заявления на участие и необходимые доку- менты принимаются по 16.06.2008 года до 17.00 по адре- су: г. Минск, ул. Чкалова, д. 5, ком. 326.

Контактный телефон (8 017) 224 61 34. Наш сайт в Интернете: www.rlt.by.

УНП 690324015

Фонд «Минскоблгосимущество»

«26» мая 2008 года в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, проводит повторный аукцион по продаже объектов республиканской собственности, принадлежащих на праве хозяйственного ведения республиканскому унитарному предприятию «1993-я центральная инженерная ремонтная база», и права заключения договора аренды земельных участков

Сведения о капитальных строениях и их местонахождении	Площадь земельного участка, отведенного для обслуживания капитальных строений, га	Срок аренды земельного участка, лет	Начальная цена продажи единого предмета аукциона, руб.	Сумма задатка единого предмета аукциона, руб.
ЛОТ № 2: Капитальное строение (инв. № 640/С-21364) клуб с холодной пристрой- кой, общей площадью 888,3 кв.м, распо- ложенное в г. Случке Минской области, ул. Со- циалистическая, 133	0,2389	99	174 019 347	15 000 000
ЛОТ № 3: Капитальное строение (инв. № 640/С-21366) учебный корпус, общей площадью 1131,8 кв.м, расположенное в г. Случке Минской области, ул. Социалис- тическая, 133	0,4457	99	286 932 911	20 000 000

Подробное извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звезда» от 26 марта 2008 г.

Договор купли-продажи недвижимого имущества и договор арен- ды земельного участка с участником, ставшим победителем аукциона, будут заключены после внесения победителем аукциона платы, взимаемой за право заключения договора аренды земель- ного участка, возмещения затрат по подготовке и проведению аукциона, а также расходов, связанных с формированием земель- ных участков, в том числе с государственной регистрацией в отно-

шении создания земельных участков.

Все расчеты по сумме задатка производятся путем перечисле- ния их на расчетный счет фонда «Минскоблгосимущество» № 36429000000841 в ОАО «АСБ Беларусбанк» в г. Минске, код 795, ул. Мясникова, 32, УНН 100128686.

Заявки на участие в аукционе с необходимым пакетом документов принимаются ежедневно в рабочие дни с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 312, тел. 224 57 09. Последний день подачи заявок «23» мая 2008 г. до 17.00.

Абзац

■ У Беларусі налічваецца каля 355 тыс. няпоўных сем’яў з не- паўналетнімі дзецьмі. Больш за 18,4 тыс. такіх сем’яў узначаль- вае бацька.

■ Супрацоўнікі ўпраўлення па барацьбе з эканамічнымі злач- нествамі ў стратэгічных накі- рунках УУС Гомельскага аблва- канкама і эканамічнага падраз- дзялення Гомельскага РАУС ноччу затрымалі два аўтамабі- лі «Рэно», у якіх знаходзілася немаркіраваная прадукцыя Го- мельскай птушкафабрыкі. Пры аглядзе ў салонах машын бы- ло выяўлена каля 15 тыс. яек. Падзераюцца пяць чалавек.

■ Па тэлефоне «гарчай лініі» работнікі Слонімскай міжрайінс- лекцыі аховы жыццёльнага і рас- ліннага свету атрымалі сігнал: на Віліі браканерскім спосабам здабываюць рыбу падчас нерас- ту. На месцы былі затрыманы чачэўра грамадзян, якія «рыба- чылі» пры дапамозе двух элект- ралавільных прыстасаванняў і дзвюх гумавых лодак. «Нававіц» парашальнікі паспелі 767 асобін рыбы агульнай вагой 112 кілагра- маў. Урон прыродным рэсурсам склаў 1428 базавых велічын, або амаль 50 мільёнаў рублёў. Цяпер разглядаецца пытанне аб узбу- джэнні крымінальнай справы.

■ Пяць парламентарыяў Літ- вы прадставілі ў Сейм закона- праект аб забароне абортар. Цяпер у гэтай краіне штотгод вы- рашаюцца на аборт каля 10 тыс. жанчын. У рамках ЕС абор- ты забароненыя на Мальце, у Ірландыі, Польшчы і Румыніі.

■ Каля 300 жыхараў Томска ўчора прынялі ўдзел у цырымоніі адкрыцця помніка неамяляці, якое з’явілася з капусты. Помнік устаноўлены на цэнтральным

проспекце горада каля радзіль- нага дома № 1 і ўяўляе сабой ка- кан капусты дыяметрам 80 см, з якога з’яўляецца на свет хлочнык, прыкрываючы вочы ад яркага сонца. Які лянцё іншымі ўста- ноўкі помніка, цяпер баццарам будзе прасцей тлумачыць дзеямі, адкуль яны бяруцца. А саміх бацькоў улады горада заклікалі не спадзявацца на капусту і пры- кладзець намаганні да таго, каб таміноў было больш.

■ Суд Тартускага павета Эс- тоні разгледзіць справу аб су- працоўніку паліцыі, які прыняў рашэнне аб штрафе для вадзі- целя, падкінуўшы манетку. Ін- цыдэнт адбыўся ў лістападзе мінулага года. Паліцэйскі спы- ніў падпрымальніка, які выхо- дзіў са сваёй машыны, і заявіў, што той ехаў з непрышпіленым рамянем беспякі. Вадзіцель адказаў, што захоўваў правілы. Тады паліцэйскі прапанаваў вырашыць пытанне, падкінуў- шы манету. У выніку вадзіцё- лю быў выписаны штраф 2220 крон (каля 220 долараў). Не па- гадзіўшыся з такім рашэннем, аўтамабіліст паскардзіўся ў па- ліцыю. У пачатку мая права- ахоўныя органы паведамлілі, што факты пацвердзіліся.

Поўны абзац

■ Японская кампанія па вы- творчасці блізнэсы прадставіла ўстройства для прыхільнікаў вы- карыстання сонечнай энергіі — бюстгальтар з сонечнымі батарэ- ямі. Выраб аснашчаны здымалі панэльлю сонечнай батарэі, якая

можа забяспечыць работу, на- прыклад, мабільнага тэлефона. Таксама яны абсталяваные пла- стыкавымі «шклянэмі» з вадоў, якую можна піць. Бюстгальтар зроблены з высакаякаснай ба- воўны, што робіць яго максімаль- на экалагічным. Істотны недахоп — пад адзеннем сонечная бата- рэя губляе сваю эфектыўнасць.

Паводле паведамленняў прэспандантат «Звязды» і інфар

16
МАЯ
2008 г.
ПЯТНІЦА
№ 19 (15523)

АЗДАРАЎЛЕННЕ = РАЦЫЯНАЛЬНАЕ ХАРЧАВАННЕ + СПОРТ — ТЭЛЕВІЗАР

430 тысяч беларускіх дзяцей ва ўзросце ад 6 да 18 гадоў плануюца аздаравіць сёлетнім летам. Пры гэтым 227 тысяч дзяцей будучы аздараўляцца ў лагерах з дзённым знаходжаннем, а больш як 23 тысячы школьнікаў і выхаванцаў пазашкольных устаноў адпачнуць у аздараўленчых лагерах экалагічнага, краязнаўчага, мастацкага, турыстычнага і іншых профіляў.

Сума датацый на пуцёўкі для дзяцей узрасла ў параўнанні з мінулым годам. Датацыя ў аздараўленчыя лагеры з кругласутачным знаходжаннем складзе 220 тысяч рублёў (у мінулым годзе было 185 тысяч рублёў), у аздараўленчыя лагеры з дзённым знаходжаннем — 90 тысяч рублёў (было 70 тысяч). А датацыя на адну пуцёўку ў профільныя аздараўленчыя лагеры з кругласутачным знаходжаннем тэрмінам на 9 дзён павялічылася з 80 да 100 тысяч рублёў у гэтым годзе.

На жаль, але ў новым летнім канікулярным сезоне колькасць стаячыхнарых аздараўленчых лагераў, готовых прыняць дзяцей, эню зменшыцца. Сёлета будзе задзейнічаны толькі 201 лагер. Увогуле, пачынаючы з 90-х гадоў, беларуская дзятва пазбавілася ўжо больш як ста стаячыхнарых лагераў, матэрыяльная база якіх прыйшла ў непрадатны стан і не магла далей выкарыстоўвацца для адпачынку і аздараўлення школьнікаў. Вось і ў гэтым годзе зачыніліся яшчэ 16 стаячыхнарых аздараўленчых лагераў.

— Магчыма, некаторыя з іх праз нейкі час эню зможуць прыняць дзяцей, — падзялілася сваімі думкамі з журналістам «Звязды» **загадчыца аддзялення гігіены дзяцей і падлеткаў Рэспубліканскага цэнтэра гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Ала МАЛАХАВА.** — Вось, напрыклад, сёлета ў нас адчыняцца пасля капітальнага рамонту 5 лагераў, чатыры з іх належыць міскім прадпрыемствам, а адзін размешчаны на тэрыторыі Віцебскай вобласці. Колькасць дзяцейнаічаных у аздараўленні школьнікаў санаторна-курортных устаноў пачала змяншацца. Калі два гады назад гэта былі 58 устаноў, летась — 42, то ў гэтым годзе, па інфармацыі

Фота: Аляксандр Кішчэніч

Рэспубліканскага цэнтэра па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні насельніцтва, 36 санаторна-курортных арганізацый.

Дарчы, літаральна напрыканцы красавіка пастановай Міністэрства аховы здароўя былі зацверджаны новыя «Гігіенічныя патрабаванні да ўладкавання, утрымання і арганізацыі рэжыму ў аздараўленчых лагерах» (Санітарныя нормы, правілы і гігіенічныя нарматывы), якія аб'ядналі многа іншых дакументаў, што з'явіліся за апошнія гады. Згодна з санпінамі, працягласць аздараўлення дзяцей у перыяд летніх канікулаў павінна быць не менш за 18 рабочых дзён, а аптымальны варыянт, на думку медыкаў, для аздараўлення — гэта 21 дзень. Максімальная колькасць у атрадах дзяцей ва ўзросце ад 6 да 9 гадоў не павінна перавышаць 25 чалавек, ва ўзросце ад 10 да 14 гадоў — 30 чалавек, і ва ўзросце ад 15 да 18 гадоў — не больш як 25 чалавек.

Летась выражаны аздараўленчы эффект назіраўся ў 81,4 працэнта дзяцей, слабы аздараўленчы эффект — у 15,9 працэнта выпадкаў, а ў 2,7 працэнта прайшоўшых аздараўленне дзяцей чаканы эффект, на жаль, адсутнічаў.

Між іншым, бацькам, якія адпраўляюць сваё дзіця ў лагер, не пашкодзіць ведаць, што санітарнай службай прапісаны да дробязяў літаральна ўсе моманты знаходжання на аздараўленні іх дзіцяці. Так, купацтва ў адкрытых вадаёмах дэзавяляецца толькі ў сонечныя і бязветэраныя дні пры тэмпературы вады не ніжэй за плюс 20 градусаў і паветра — не ніжэй за плюс 23 градусы.

У далейшым, пасля тыдня рэгулярнага купання, пры тэмпературы вады не ніжэй за плюс 16 градусаў — для асноўнай групы дзяцей і плюс 18 градусаў — для дзяцей падрыхтоўчай групы па фізічным выхаванні. Купанне праводзіцца адзін раз у дзень, але ў спякотныя дні дазваляецца таксама паўторнае купан-

так і для ног) гарачай вадой. Адлегласць аздараўленчых паходаў для дзяцей ва ўзросце ад 7 да 9 гадоў не можа перавышаць 4—5 кіламетраў (працягласць — адзін дзень), а для дзяцей, якім ужо споўнілася 10 гадоў, ад 8 да 10 кіламетраў у дзень (працягласць — не больш як два дні). Хуткасць руху — не больш як 3 кіламетры ў гадзіну з перапынкамі на адпачынак на 10—15 хвілін праз кожныя 45—50 хвілін хадзі.

Рэгулюецца таксама і вага асабістага груза дзіцяці: 2,5 кг — для дзяцей ад 10 да 12 гадоў, 3—3,5 кг — ад 13 да 14 гадоў і 4—4,5 кг — ад 15 да 17 гадоў. Непасрэдна запаленні без рыштунку павінен важыць не больш як 1 кілаграм.

Харчаванне павінна быць асмачным па хімічным саставе: кушарам забараняецца выкарыстоўваць вострыя прыправы, сокi, напiткi, прыгатаваныя з сухіх канцэнтратаў, і натуральную каву. Пераважны спосаб прыгатавання — варка, тушэнне і прыгатаванне страў на пары.

Вараныя каўбасы і сасіскі, якія, дарчы, прысутнічаюць у хатнім харчаванні ледзь не штодня, дапускацца ўключаць у меню не больш як два разы на тыдзень. Рыба, яйкі, сыр, тварог, смятана — 2—3 разы на тыдзень. А вось такія прадукты, як малако, сметанковае масла, алей, хлеб, крупы, мяса, садавіна і гародніна, павінны ўваходзіць у рацыён дзяцей штодня. Пры пярэзвым харчаванні ў стаячыхнарых лагерах на сядзенне павінна прыпадаць 20—25 працэнтаў ад агульнай каларыйнасці рацыёну, на абеда — 30—35, на полудзень — 15 працэнтаў, вячэру — 20 працэнтаў і другую вячэру — 5 працэнтаў.

У якасці другой вячэры рэкамендуецца спажыванне кісламалочных прадуктаў. Адным словам, толькі адзінкі з бацькоў могуць стварыць для сваіх дзяцей дома такі рацыянальны рэжым харчавання...

Устаноўлены абмежаванні і на праглед тэлепрагляд: не больш як 1,5 гадзіны ў дзень — для навучэнцаў малодшых класаў і не больш як 2,5 гадзіны ў дзень — для навучэнцаў сярэдніх і старшых класаў.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ДАБРАЧЫННАСЦЬ ПАСЛЯ ЗАГСА

У Віцебску нараджаецца добрая традыцыя — маладыя адразу пасля рэгістрацыі шлюбю едць у Дом дзіцяці, каб перадаць падарункі маленічкім выхаванцам.

Як расказала «Звяздзе» галоўны ўрач Віцебскага гарадскога дома дзіцяці Ала Шапкіна, зараз тут жывуць 152 хлопчыкі і дзяўчынкі ва ўзросце да 4 гадоў. Гэтая ўстанова — адзіная ў Віцебскай вобласці. У адных выхаванцаў бацькі асуджаны, у іншых — знаходзяцца ў вышукі, пазбавлены бацькоўскіх правоў... Сёлета 10 дзяцей усынавілі, 6 вярнулі ў сем'і... Штомесяц на прахаванне і абслугоўванне кожнага дзіця траціцца прыкладна 1,5 мільёна рублёў. Агульная сума запазычанасці бацькоў па кампенсатцыі выдаткаў дзяржавы складае больш за 318 мільёнаў рублёў. Толькі трое з ліку абавязаных робяць пералічныя добраахвотна. Акрамя маладых пар ёсць нямыла прадпрымальнікаў, якія аказваюць самую розную дапамогу.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

СОТАВІК ЗА... ФАЛЬШЫЎКІ

У Лідзе пціцэра падлеткаў папаліся на выбрабе і збыце паддробных грошавых купур Нацыянальнага банка: паводле слоў затрымананага «друкара», навучэнца музычнага вучылішча, яму ўдалося збыць фальшывак на агульную суму каля 1 мільёна рублёў.

Як паведаміла карэспандэнт «Звязды» оперунаўнаважаны па асабліва важных справах уваруплення па барабшчы з эканамічнымі значэнствамі МУС Вераніка Пасмечева, махляры канкрэтна «засваціліся» пасля няўдалай спробы набыць у мясцовага жыхара сотавы тэлефон за 450 тысяч рублёў: мужчына своечасова зарыентаваўся і ўбачыў, што грошы несправядлівыя. Потым высветлілася, што падсунучы фальшывы чалавек хацелі сабра навучэнца вучылішча, які і «штамаваў» паддробкі. Май іншым, трое з іх вучацца ў згаданым ужо вучылішчы, а чашчэры — вучань 8-га класа школы. Як сцвярджае затрыманны, у лютым ён выбрабі фальшывак на агульную суму каля трох мільёнаў рублёў, частку з якіх потым знішчыў. У ходзе вобыскаў, праваахоўнікамі канфіскавана падробак больш як на мільён рублёў.

Ігар ГРЫШЫН.

Калі вы падпісаліся на газету «Звязда» на ІІІ квартал або 2-е паўгоддзе 2008 года — запачайце картку ўдзельніка, выразаўце і дасылаўце яе да 2 ліпеня ў рэдакцыю на адрас: **220013 Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.** Падпісчыкі можа выйграць у якасці прызоў гадзіннікі, майкі, бейсболкі, 7 тэлевізараў «Віцязь» і СУПЕРПРЫЗ — ХАЛАДЗІЛЬНІК «АТЛАНТ». Розыгрыш прызоў праводзіцца 8 ліпеня 2008 г., вынікі публікуюцца ў газеце «Звязда» да 12 ліпеня. Атрыманні прыз можна ў рэдакцыі да 20 верасня 2008 г. пры прадр'яўленні квітанцыі аб падпісцы на «Звязду» на ІІІ квартал або 2-е паўгоддзе 2008 года і пашпарта. Дастаўку тэлевізараў і халадзільніка ажыццяўляе рэдакцыя. Пасля 20 верасня выдача прызоў спыняецца і прэтэнзіі падпісчыкаў не прымаюцца. Больш падрабизна правілы гульні «Падпішыся на «Звязду» чытайце ў нумары газеты за 30 красавіка 2008 года. Уданы ў гульні! Тэрмін правядзення гульні — з 30.04.08 па 10.07.08.

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі № 1036 ад 25.04.08, выданае Міністэрствам гандлю РБ.

2 Картка ўдзельніка — падпісчыка «Звязды» на ІІІ квартал або 2-е паўгоддзе 2008 года

Прозвішча, імя, імя па бацьку _____

Падпіска аформлена і аплачана ў _____ (аадыяленне сувязі) на ІІІ кв. або 2-е паўг. 2008 года

Жатні адрас і тэлефон _____ (індэкс)

Удачы ў розыгрышы!

Спецыяльны карэспандэнт «Звязды» перадае з Канады

РАСІЯНЕ ЧАКАЮЦЬ КАНАДЦАЎ?

Учора нацыянальная зборная Беларусі па хакеі афіцыйна аформіла сабе пропуск на Алімпійскія гульні-2010 у Ванкувер. Гэта стала рэальнасцю пасля таго, як зборная Канады ў Галіфаксе перайграла нарвежцаў — 8:2. Вікіні хоць і віртуальна, але заставаліся адзінымі прэтэндэнтамі на запаветнае 9-е месца пры ўмоўе выйгрышу ў чвэрцьфінальным матчы ў гаспадароў турніру.

Беларуская каманда практычна ўся пакінула межы Канады, за выключэннем некаторых членаў афіцыйнай дэлегацыі, якія пасля фінальнага матча, назначанага на 18 мая ў Квебеку, адправяцца ў Манрэаль на кангрэс ІІНФ. Дарчы, менавіта на гэтым прадстаўнічым хакейным саміце павінен быць вырашана лёс сусветнага першынства 2014 года, на правядзенне якога прэтэндуе беларуская сталіца з улікам узвядзення «Мінск-Арэны». Аднак, як стала вядома, вырашэнне гэтага пытання адкладзена на цэлы год — гаспадар ЧС-2014 будзе названы пасля правядзення наступнага чэмпіянату свету-2009 у Швейцарыі. У Манрэалі ж сустрэча хакейных босаў будзе прысвечана выбарам новага прэзідэнта Міжнароднай федэрацыі хакея. Відавочна, што і гэтая працэдура будзе звычайнай фармальнасцю, бо на крэсла кіраўніка ІІНФ на сёння толькі адзін прэтэндэнт — цяперашні прэзідэнт швейцараў Рэне Фазел, які займае гэты пост з 1994 года. Можна не сумняваюцца, што спадар Фазел будзе ўзначальваць хакейны свет каровыя 7 гадоў.

Зрэшты, кіраўнік ІІНФ у Квебеку даволі актыўны. Так, нядаўна ён правёў цэльную прэс-канферэнцыю,

Міхаіл ГРАБОЎСКІ:

«У МАІХ МАРАХ — ДАКРАНУЦА ДА КУБКА СТЭНЛІ»

Форвард беларускай нацыянальнай зборнай і легіонер «Манрэаль канадзіенс» Міхаіл ГРАБОЎСКІ — чалавек проты і даступны для фанатаў. Нягледзячы на тое, што ў цяперашнім клубе яго галоўны трэнер Гі Карбона трымае мінчаніна на лаўцы запасных, Міхаіл у выдатнай форме. Сваю прафпрыдатнасць Грабоўскі пацвердзіў і на сёлетнім чэмпіянаце свету.

І вось журналіст «Звязды» ў кампаніі з калегамі-тэлевізійнікамі ў Мішыным «Крайслеры». Дапамагаю па карце хутка выехаць на манрэальскую трасу. Да дэлегавага мегалопаіса — 260 кіламетраў...

Па аўтабана абмежаванне хуткасці ў 120 км. Але мы ляміам ракетаі. Раз-пораз трапляюцца дарожныя інспектары з радарамі. Прычым у засадзе за рэкламнымі шчытамі.

— **Проста як у нас, — пачынаю размову з Грабоўскім. — Міша, ты любіш хуткасць?**

— А чым дарога адзінаццацца ад хакейнай плошчы? Хуткасць — гэта мая стыхія.

— **Як ацэньваеш вынікі выступлення нацыянальнай зборнай на чэмпіянаце свету ў Квебеку?**

— Думаю, што маглі выступіць і лепш. У любым выпадку збіраліся выйграць у швейцараў, пра дацчан маўчу. Так што камандзе да 5-бальнай сістэме можна паставіць «здавальняюча».

— **А сабе?**

— Таксама мог бы згуляць лепей. Але то шайба не ішла ў варты, то недзе хваліваўся залішне. Я заслугоўваю той жа адзнакі, што і каманда.

Беларускія бальшывыкі пасля матча з дацчанамі выказалі думку, што каманда проста «плавіла» Курта Фрэйзера.

— У нас нармальны мікраклімат у камандзе, таму ні аб якім «плаўленні» настайніка каманды і размовы быць не можа. Кожны з нас гуляў не па галоўнага трэнера, а за краіну, за свой гонар. А бальшывішчам, увогуле, хацелася выказаць удзячнасць за гарачую падтрымку.

— **Зразумела, што дасканаласці няма межаў. Але ж як можна ўдасканальвацца, калі трэнер «Манрэаль канадзіенс» Гі Карбона трымае цябе на лаўцы запасных?**

— Гэта лепш спытаць у яго. Але ж я ўсё роўна падтрымліваа сябе ў належнай форме, каб у любы момант выйсці на пляцоўку.

— **Пагаварыць па душах з канадскім трэнерам не атрымліваецца?**

— Гэта, мякка кажучы, не вітаецца ў камандзе. Ёсць такое няпі-

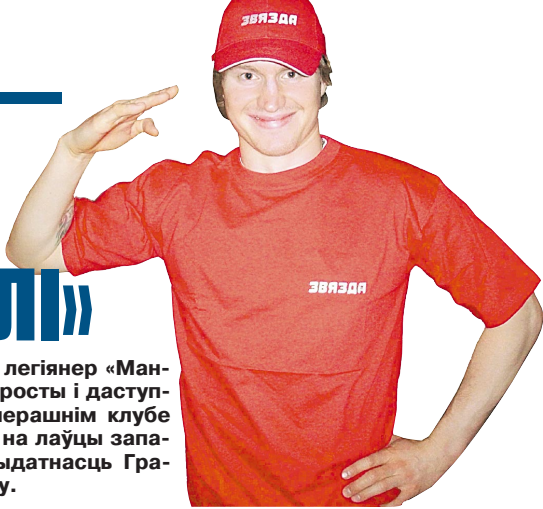
прысвечаную хакейнаму матчу расійскай кампаніі «Газпрамэкспарт» супраць астатніх зорак свету ўозору 80—90-х гадоў мінулага стагоддзя. У радах расійскай рэтра-каманды — віцэ-прэзідэнт «Газпрама» Аляксандр Мядзведзев, хакейныя зоркі Вячаслаў Яццсаў, Ігар Ларыёнаў, Валерыі Каменскі, Аляксандр Якушаў, Уладзімір Лутчанка...

Выхад расійскай зборнай у чвэрцьфінал, а цяпер і ў паўфінал быў азнаменаваны прыездам шматлікіх турыстаў. Як вынік — з паліц гандлёвых лавак, размешчаных ў фазе лядовага палаца Colisee Pepsi, зніклі не толькі майкі з надпісам OVECHKINA — расійскага легіянера «Вашынгтон Кэпіталз», але і сучернічныя ключкі, шайбы, бейсболкі... Павышаны попыт на гэты тавар стварыў сапраўдную чэргі за ўсім тым, што яшчэ засталася на паліцах.

У Квебеку значна пацяплела — адчуваецца сапраўдны прыход вясны і зборнай Канады, якая танкам прыйшлася па сваіх сперніках у Галіфаксе. Ужо сёння відавочна, што канадцам, як арганізатарам 72-га чэмпіянату свету, застаецца адзін крок да фіналу — гуляць са шведамі, якія напярэдадні ў авертайме перайгралі чэхам — 3:2. Рэальным спернікам родначальнікаў хакея ў барабшчы за залатую медаль з'яўляецца каманда Расіі, якая паўторна, ужо ў чвэрцьфінале, перайграла каманду Швейцарыі (6:0).

Уладзімір ЗДАНОВІЧ, г. Квебек.

Р.С. На гэтым камандзіроўка журналіста «Звязды» ў Канаду завяршаецца. Праўда, дзякуючы форварду беларускай зборнай Міхаілу Грабоўскаму, спецыяльнаму карэспандэнту «Звязды» удалося пабываць у Манрэалі ў святая святых канадскага хакея — легендарнаму клубе «Манрэаль канадзіенс», які налета адзначыць 100 гадоў. Там жа Міхаіл Грабоўскі пагадзіўся на невялікую фотасесію ў фірменнай «амуніцыі» газеты «Звязда».

лі службавая кватэра і машына?

— Не, безумоўна. За жыллё і транспарт я штомесяц плачу з уласнай кішэзі — грашыма, якія зарабляю ў клубе. Гэта ў Расіі за цябе могуць заплаціць па ўсіх рахунках і накарміць у дадатка. А тут — зусім іншыя жыццёвыя прынцыпы.

— **У Манрэалі ты плаціш падаткі?**

— А як жа. Прычым стаўка амаль 50 працэнтаў ад кантракта.

— **Міша, наколькі я ведаю, за табой у Квебеку літаральна па пятах хадзіў прэзідэнт хакейнага клуба «Дынама» (Масква) Міхаіл Галаукоў і прапанаваў на выгадных фінансавых умовах перабрацца ў Маскву.**

— Ведаеш, пакуль я знаходжуся ў «Манрэаль канадзіенс», а на час майго ад'езду ў Мінск мой агент будзе ўладжваць пытанні майго далейшага працаўладкавання ў цяперашнім клубе, з'аджжа ў Расію не бачу сэнсу, няхай і на больш выгадных фінансавых умовах. Як-ніяк, Канада — гэта радзіма хакея, і тут хакей — гэта рэлігія. У тым жа Манрэалі за табой могуць натоўпам хадзіць фанаты, каб атрымаць аўтограф. Адкуль у іх такая цяга да хакея? У крыві, відаць.

— **У цябе ёсць запаветная мар?**

— А як жа. Я хачу, як і любы ігрок НХЛ, дакрануцца да Кубка Стэнлі. Думаю, што гэтая мар Міхаіла Грабоўскага не з'яўляецца заваблчанай. І для яе ўвааблення ў жыццё я буду прыкладаць усе сілы, якія ў мяне ёсць.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ,

Квебек — Манрэаль — Квебек.

Мы вучым італьянскую мову, а італьянцы – беларускую!

Недзе гадоў 500 таму ў італьянскім горадзе Падуя наш зямляк Францішак Скарына вучыўся ў мясцовым універсітэце. І цалкам верагодна, што яго зборы-таварышы раз-пораз прасілі яго: «Спадар Францішак, а навучы нас трохі па-вашаму, па-ліціўскаму гутарыць!». І я мяркую, што Скарына не мог адмовіць сваім італьянскім сябрам у некалькіх уроках старабеларускай мовы. Вось ужо пяць стагоддзяў мінула, дзесяткі пакаленняў сышлі ў нябыт, а такі з'яўляюцца на італьянскай зямлі людзі, у якіх беларуская мова выклікае цікавасць.

...Прагортваў я некалькі дзён таму стужку навінаў у Інтэрнэце да выпадкова знайшоў цікавую аб'яву. Калі картка пераказвае змест, то дзяўчына з Італі з'яўталася да беларускіх карыстальнікаў Інтэрнэту па дапамогу ў напісанні магістарскай працы пра... беларускую мову! «Ого! Тут роднай мовай не кожны беларус цікавіцца. А вось на табе: італьянцы пішуць па-беларуску! — падумай я і з'яваўся з гэтай італьянкай, якая не толькі ведае беларускую мову, але і даследуе яе».

Дзяўчыну завуць Лідзія. Лідзія Федзрыца Мацэцкі. Нарадзілася яна ў 1984 годзе ў Рыме, дзі і сёння там жыве. Гэтай гадоў таму яна паступіла ў рымскі ўніверсітэт «Sapienza» на спецыяльнасць «Замежная мова». Там упершыню і даведалася, што існуе беларуская мова. Але хай Лідзія пра гэта распавядае сама:

Я выбрала нямецкую, рускую і славенскую мовы, потым вучычала таксама харвацкую і польскую. Цяпер вучуся на спецыяль-

— *Лідзія, а колькі моў ты ве-*

Настаўнік-географ з майстэрствам экскурсавода

Новая спецыяльнасць «Географія. Экскурсіі на-краязнаўчая работа» з прысваеннем выпускнікам кваліфікацыі «Выкладчык. Педагог-арганізатар» адкрыецца ў наступным навучным годзе ў Беларускам дзяржаўным педагогічным універсітэце імя М. Танка.

Паводле слоў доцкана факультэта прыродазнаўства Наталлі Навуменкі, колькасць вучэбных гадзін, якія адводзіцца на вывучэнне географіі ў праграме школы, у апошнія гады істотна скарацілася. Таму маладыя спецыялісты часта сутыкаюцца з неабходнасцю браць дадаткова нагрукну па зусім незнаёмым для іх вучэбным дысцыплінам. Кі кола школ, куды іх могуць размеркаваць, абмяжоўваецца патрэбай школы ў спецыялістах адначасова па дзвюх канкрэтных спецыяльнасцях, напрыклад, географія і біялогія кі географія і беларуская мова і літаратура. Між іншым, новая дадатковая спецыяльнасць дазволіць настаўніку-географу кваліфікавана выконваць функцыі педагога-арганізатара, займаюцца гурткавай работай, прычым як у школах, так і ў шматлікіх пазашкольных установах выхавання і навучання, а таксама па-за сценамі устаноў педагогічнага профілю. Такім чынам, дыпазон запатрабаванасці выпускніка істотна пашыраецца. Напрыклад, сёння патрэбу ў маладых спецыялістах маюць Мінскі гарадскі інстытут павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў, Мінскі дзяржаўны турыстычна-экалагіч-

ны цэнтр дзяцей і моладзі, Рэспубліканскі экалагічны цэнтр дзяцей і юнацтва, Рэспубліканскі цэнтр турызму і краязнаўства навучэнскай моладзі.

Змест навучання па новай дадатковай спецыяльнасці ўключае такія дысцыпліны, як асновы батанікі і заалогіі, арганізацыя батанічных і заалогічных экскурсіі, этнаграфія Беларусі, краязнаўства, экскурсійная справа, турыстычныя рэсурсы і арганізацыя турыстычнай дзейнасці, тэхналогія, методыка і арганізацыя краязнаўчай і экскурсійнай работы. Таксама плануецца глыбокае вивучэнне гісторыі Беларусі, тапанімікі, музейнай справы і г.д.

Акрамя практык, прадугледжаных першай спецыяльнасцю, на працягу навучання будучы арганізаватца экскурсійна-турыстычная і краязнаўчая практыкі, падчас якіх студэнты будучы вивучаць прыродную і культурную спадчыну канкрэтнага рэгіёна, распрацоўваць маршруты экскурсіі рознай накіраванасці (помнікі прыроды, турыстычныя сцэжкі, экалагічны, сельскі, аграрны турызм, этнатурызм і г.д.).

— Пакуль правядзенне практык запланавана толькі на тэрыторыі Беларусі, — паведаміла Наталля Навуменка, — аднак нам вельмі хацелася б, каб з'явілася магчымасць арганізацыі выязных практык у рамках абмену з іншымі ВНУ, напрыклад, расійскімі ці ўкраінскімі.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Абітурыенту-2008

УЗЫЦЬ МАСЛА, НЕЛЬГА ПАТАНУЦЬ

МАЛАДАЯ ЗАГАДЧЫЦА НЕ ПАСУЕ НІ ПЕРАД ЯКІМІ ЦЯЖКАСЦЯМІ

Пам'ятаеце хрэстаматыйную гісторыю пра двух жабаў у маладзі — адна здалася і патанула, а другая цялелася, што было моцы і... узбіла масла. Вам якая бліжэй? Нашай новай герані — **Ірыне ЦЯРЭ-ШЧАНКА, маладой загадчыцы дзіцячага садка** — бяспрэчна, тая, што не здаецца. Яна па жыцці лідар — настойлівая, мэтанакіраваная, з дэлавой хваткай. Аднак партрэт будзе няпоўным, калі мы не скажам вам, што 28-гадовая Ірына не толькі прадпрыемлівы кіраўнік, але і маладая мама — мяска, ласкавая, класіфікацыя. Хіба не ідэальнае спалучэнне для таго, хто працуе з дзецьмі? Ды і гаспадыня яна адменная.

САЛАТА З КРАПІВЫ

Кажуць, жанчына можа зрабіць з нічога тры рэчы: скандал, каляшчы і салаткі. Для першага Ірына Цярэшчанка занадта спакойная і ўраўнаважаная, а вось з касцюмам і салатай — усё ў парадку. І шые сама (нават марыла стаць швачкай!), і салату гатуе цудоўную, а галоўнае — з таго, што пад рукой ёсць.

— Зайшоў аднойчы сусед у госці да мужа, — успамінае Ірына, — накарміла іх, чым было. Асабліва ўпадабаў ён салату. Ды так хваліў, што аж паспаўнававала мне яго жонка і пытаецца: «Ну што там за дзіўная салата? Падзіліся рэзультаты!». А там усёго толькі яйкі, агуркі і... крапівя! Яе калі ашпарыць, яна па смаку нагадвае пекінскую капусту. Толькі капуста грошай каштуе, а крапівя лія плота — бяры не хачу!

Гастранамічны вынаходніцтвы ў Ірыны яшчэ з тых часоў, калі ўбей см'і даводзілася жыць на 120 тысяч рублёў у месяц: мужа звольнілі, Ірына ў дэкрэце з малым дзіцем на руках. Вось на тую «дэкрэтную» і харчавалася. Цяпер і муж на працу ўладкаваўся, і Ірына садок узначальвае, аднак на ашчаднасць не забываецца. Для падмогі агарод трымае, без яго, кажа, у вёсцы ніяк.

— Я прывычвалася жыць па сродках, нават калі яны мізэрныя, — кажа жанчына, — ды і гаспадыні гэта ўменне ледзь не самае важнае.

РАРГАНАІЗАЦЫЯ ЗАМЕСТ ЗАКРЫЦЦА

Ірына прайшла шлях па кар'ернай лесвіцы ад выхавальніца да загадчыцы. І не само ўсё ў рукі плыло — наддавар, сваю працу даводзілася літаральна адстойваць. Дзіцячы прытулак у вёсцы Краснае, які ўзначальвала Ірына, збіраўся расфарміроўваць. Бяздомных малых

было не так многа, таму прытулак вырашылі далучыць да маладзёжанскага. Аднак маладая загадчыца правяла маніторынг і высветліла, што значыны прытулак варта... ператварыць у дзіцячы садок. Усё казала на карысць рэарганізацыі!

— Суседні садок перапоўнены ды і вадзіць туды дзіцяці няручна — занадта далёка. А тут у нас ёсць і памяшканне, і зладжаны калектыв, — даводзіць Ірына. — Таму я вырашыла аб'яднаць семі сваіх патэнцыяльных выхаванцаў і запісаць, як ім такая ідэя. Да гутаркі сур'ёзна падрыхтавалася — першанпершы паставіла сабе на месца тых людзей, да якіх звярталася. Як мама, я сама цудоўна разумеему, што важна для бацькоў — каб былі вопытныя выхавальнікі, каб ад дома блізка і ўвагі дзецям хапала. Усё гэта мы маглі забяспечыць — і выхавальнікі добрыя ёсць, і размяшчэнне ўдалае, і садок невялікі, таму да кожнага выхаванца ў нас індывідуальны падыход. Для малых гэта важна, бо ім яшчэ трэба прывычальна да садка, а старэйшым ужо да школы рыхтавацца трэба.

Ахвотнікаў вадзіць сваіх дзяцей у будучы садок аказалася дастаткова, бацькі нават падпісалі калектывны зварот. А ініцыятыўная загадчыца разлічыла бізнес-план на гэты гады наперад — як мінімум на гэты час выхаванцаў хоціць, а значыць, садок у вёсцы будзе запатрабаваны. Мясцовая ўлада смелы план падтрымала — і ледзь паспёў зачыніць прытулак, як тут жа адчыніўся на яго месцы садок. З той жа назвай — «Бярозка» (месяц тут вельмі малынчынае — азярко, цудоўны бярозавы гай), але з новымі выхаванцамі — 17 маленькіх жэўжымак.

КРЫК — ПЕРШАЯ ПРЫМЕТА СЛАБАСЦІ

Маладая загадчыца цэніць у падначаленых жаданне працаваць — маўляў, калі чалавек прагне працы, то ўсёму навучыцца. У стаўнасці з ім ёй заўжды дапамагае ўменне ставіць сябе на месца іншых.

— Праца з кадрамі — вельмі цікавая і складаная адначасова, тым больш, што жаночы калектыв мае сваю спецыфіку. Ёсць такія кіраўнікі, якія кажуць: «Чым тлумачыць некаму, я лепш сам зраблю». Аднак гэта няправільна — сам усё і

за ўсё не зробіш ды і немагэзгодна гэта. Кіраўнік — гэта каманда, важна ўмець арганізаваць яе працу. Вядома ж, бывае і цяжкавата. Іншы раз даводзіцца і ўласным прыкладам на нешта заахвоціць. Памятаю, трэба было шафку перанесці, а прадаўніку аднаму не дужа хацелася гэтым займацца. Я яму кажу: «Давайце я з гэтага бою, а вы з усяго іх». Яму няёмка стала, ён запрэцтаваў: «Не, не, заўраз мужыкоў папрасу». Выхаваную працу я шыра цаню, ніколі не спынулася на пахвалу, нават калі людзі выконваюць свае працы абавязкі. Тыранам быць нельга. Нас яшчэ ў педагагічным каледжы вучылі: «Крык — гэта першая прымета слабасці», таму я ніколі не павышала галас на падначаленых.

Скажу шчыра, Ірыну ў такой роўні ўвясці цяжка: яна лагодная, ветлівая, і галас у яе вельмі ціхі, мяккі, амаль дзіцячы.

— У нас з калектывам узаема-разуменне і ўзаемадапамога, — працягвае маладая загадчыца. — Дзе я сваіх працаўнікоў падмаю, дзе яны мне пасуперажваюць: «Ай-ай-ай, Віктарына, ты сёння цэ-

лы дзень на нагах, ні на хвіліну не прысела і разам з намі ўсё рабіла». Я ж акрамя сваёй працы стараюся па меры магчымасці нешта зрабіць і разам з калектывам — гэта няблага для агульнай атмасферы. У працы важная выніковасць — не трэба выседжаць час, варта паспеш зрабіць тое, што патрабуецца. Па ўважлівай прычыне магу і адпусціць раней. Сама калі што падмаю — я працу сваёго калектыву дасканала ведаю, здольна памяніць кожнага. І яны гэта цэняць. Многія, хто аказваецца ў садку ў маю адсутнасць, здзіўляюцца: «Загадчыца на цэлы дзень па справах паехала, а ўсё працуе». Так, сапраўды, ніхто не будзе більш лінды, нават калі мяне няма на працоўным месцы. Людзі любяць казаць «Кіраўнік — сам сабе начальнік». Няпраўда! Кіраўнік таксама падпарадкоўваецца і яшчэ больш, чым то іншы. Калі выхавальнік падначалены загадчыцы, то загадчыцы прад'яўляюць патрабаванні і пажарныя, і санітарныя, і аддзел адукацыі.

Аднак Ірына прызнае таксама і тое, што пры ўсіх цяжкасцях праца кіраўніку прыносіць куды больш задавальнення.

ТЫ ПРАВЫ ШУРОК ЗАВЯЗВАЙ, А З ЛЕВЫМ Я ТАБЕ ДАПАМУ

Самыя прыемныя моманты ў працы маладой загадчыцы — тыя, што прайшлі побач з дзецьмі. Ірына расказала нам, што як толькі сталіся адна ад папярэвай працы, нервовыя прыверка, клопатаў і непрыемнасцяў, ідзе да малых выхаванцаў. «Яны ж такія жавяў, ласкава, заічыцца ці медведзяня — ён жа ўжо не ад сябе кажа! Так прасіць сабе прыверку. Таму пад тэатр мы плануем выдзеліць асобны пакойчык — каб і сапраўднае заслона была, і глядзячы месцы. Марамі маладой загадчыцы пакуль застаюцца эканалічная сцэнка для дзіцяці і дзіцячая дарога — каб маленькія пешаходы вывучылі правілаў руху і пазнавалі прыродныя з'явы па практыцы. Аднак у такіх кіраўнікоў, як Ірына, ад мары да справы звычайна недалёка! Таму не здзіўлюся, калі праз некаторы час у малых выхаванцаў будзе міні-метастанцыя з дажджамерам, ісці да якой даведзецца праз дарогу выключна на злёненае святло.

Ірына Цярэшчанка любіць паўтараць, што вынік працы выхавальніка бачны не адразу — як мінімум праз год. А вынік працы загадчыцы, відаць, і таго пазней — праз некалькі пакаленняў малых наведвальнікаў садка, які жыўе, развіваецца. Ірына бачыць шляхі гэтага развіцця, таму вынікі ўласнай працы, верым, яе не расчаруюць. Тым больш, што яна ніколі не здаецца.

Ала МАЧАЛАВА, *Мінскі раён. Фота аўтара.*

Нядарна ў садок закупілі новыя цацкі на радасць малым. Яны з задавальненнем вывучаюць правілы дарожнага руху, знаёмяцца са з'явамі прыроды, а больш за ўсё любяць тэатральныя заняткі.

Тэатр для дзіцяці не толькі прыемны і цікавы, але і вельмі карысны — ён дапамагае малым разняволіцца, — тлумачыць Ірына. — Ёсць дзіткі, што ад прыроды пайбайчы, а ёсць і бязліўныя, замкнёныя. Малы і хацеў бы пагуляць разам з усімі, але саромеецца. Зусім іншае, калі ён бяроў у рукі, скажам, зайчыка ці медведзяня — ён жа ўжо не ад сябе кажа! Так прасіць сабе прыверку. Таму пад тэатр мы плануем выдзеліць асобны пакойчык — каб і сапраўднае заслона была, і глядзячы месцы.

Марамі маладой загадчыцы пакуль застаюцца эканалічная сцэнка для дзіцяці і дзіцячая дарога — каб маленькія пешаходы вывучылі правілаў руху і пазнавалі прыродныя з'явы па практыцы. Аднак у такіх кіраўнікоў, як Ірына, ад мары да справы звычайна недалёка! Таму не здзіўлюся, калі праз некаторы час у малых выхаванцаў будзе міні-метастанцыя з дажджамерам, ісці да якой даведзецца праз дарогу выключна на злёненае святло.

Ірына Цярэшчанка любіць паўтараць, што вынік працы выхавальніка бачны не адразу — як мінімум праз год. А вынік працы загадчыцы, відаць, і таго пазней — праз некалькі пакаленняў малых наведвальнікаў садка, які жыўе, развіваецца. Ірына бачыць шляхі гэтага развіцця, таму вынікі ўласнай працы, верым, яе не расчаруюць. Тым больш, што яна ніколі не здаецца.

Ала МАЧАЛАВА, *Мінскі раён. Фота аўтара.*

ЗДОРОВЫ ПАПЛЕТАК — ЛЕПШЫ ПАПЛЕТАК

У Мінску завяршыўся трохдзёны міжнародны навукавы семінар на тэму «Медыкасацыяльны аспекты здароўя падлеткаў».

Ён прайшоў у рамках сумеснага праекта Міністэрства аховы здароўя нашай краіны, Шведага ўсходне-еўрапейскага камітэта і Дзіцячага фонду ААН (ЮНІСЕФ). Назва праекта — «Здаровы падлетак».

У семінары ўдзельнічалі прадстаўнікі ўсіх рэгіёнаў Беларусі — пераважна прадстаўнікі ўпраўлення аховы здароўя абласных выканаўчых камітэтаў, «Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру «Маці і дзіця», іншых зацікаўленых устаноў і арганізацый.

У ходзе работы семінара адбыўся зацікаўлены абмен думкамі і прапановамі па захаванні і ўмацаванні здароўя падростаючых пакаленняў.

Леанід ТУГАРЫН.

Беларускі хакеіст заваяваў у Квебеку сусветнае «срэбра»

15-гадовы гамяльчанін Кірыл Голуб даказаў на лёдзе Квебека, што ў нашай краіне добра развіваецца дзіцяча-юнацкі хакей. Юнак заняў другое месца сярод палыхых ігракоў у Сусветным фінале конкурсу хакейнага майстэрства, які праводзіўся на арэне ўніверсітэта Лаваль сярод юных хакеістаў у рамках чэмпіянату планеты ў Канадзе і быў прысвечаны 100-гадоваму юбілею Міжнароднай федэрацыі хакея. Кірыл (яго трэнерам з'яўляецца Алег Шлык) уступіў у майстэрстве толькі хлопцу з Германіі Тобіасу Райдэру.

На раздзіме хакея спаборнічалі 104 юныя хакеісты ва ўзросце ад 11 да 16 гадоў. Наймацнейшага ж сярод юных удзельніцкаў яны прадставілі 30 краін свету — ад Фінляндыі да Новай Зеландыі, — вызначалі пры дапамозе тэстаў на хуткасць, уменне валодаць шайбай і дакладнасць кідка. Нагадаю, што Кірыл Голуб, выхаванец ДДЮСШ № 5 Гомеля, паехаў у Канаду дзякуючы перамозе ў рэспубліканскім фінале хакейнага майстэрства, які, дарэчы, праводзіўся падчас час «Кубка Палесся» ў яго родным горадзе.

Мы дазваляліся да Кірыла Голуба, каб павіншаваць гамяльчаніна

у Мінску, каб павіншаваць гамяльчаніна

у Мінску, каб павіншаваць гамяльчаніна

у Мінску, каб павіншаваць гамяльчаніна

у Мінску, каб павіншаваць гамяльчаніна

у Мінску, каб павіншаваць гамяльчаніна

у Мінску, каб павіншаваць гамяльчаніна

у Мінску, каб павіншаваць гамяльчаніна

у Мінску, каб павіншаваць гамяльчаніна

у Мінску, каб павіншаваць гамяльчаніна

у Мінску, каб павіншаваць гамяльчаніна

Прыярытэт — Конкурсы за якасцю

«Лепшы менеджар па якасці» і «Лепшая дыпломная і навукова-даследчая работа студэнтаў у галіне менеджменту і кантролю якасці» — конкурсы пад такімі назвамі ў чарговы раз аб'яўлены ў межах Дзяржаўнай праграмы «Якасць» на 2007—2010 гады.

Мэта гэтых конкурсаў — садзейнічаць развіццю навукова-даследчай дзейнасці ў галіне менеджменту і кантролю якасці, павышэнню аўтарытэту спецыялістаў у гэтай сферы і прыцягненне маладых кадраў. Акрамя таго, фарміраванне ў рэспубліцы кадравага саставу, які б валодаў сучаснымі метадамі і падыходамі ў галіне менеджменту якасці, будзе спрыяць павышэнню канкурэнтаздольнасці айчынных прадукцыі і паслуг на знешнім і ўнутраным рынках.

«ЛЕПШЫ МЕНЕДЖАР ПА ЯКАСЦІ»

Узяць удзел у конкурсе могуць спецыялісты ці кіраўнікі службаў якасці арганізацый Рэспублікі Беларусь ўсёй формай уласнасці, якія дасягнулі значных вынікаў у галіне менеджменту якасці і якія працуюць у гэтай сферы не менш чым тры гады. Абавязкова ўмовай з'яўляецца наяўнасць сертыфікаванай сістэмы менеджменту якасці ў арганізацыі, якую прадстаўляе ўдзельнік.

Конкурс праводзіцца па некалькіх намінацыях:

- для менеджараў па якасці арганізацый сферы вытворчасці колькасцю больш чым 5000 працуючых;
- для менеджараў па якасці арганізацый сферы вытворчасці колькасцю ад 1000 да 5000 працуючых;
- для менеджараў па якасці арганізацый сферы вытворчасці колькасцю ад 500 да 1000 працуючых;
- для менеджараў па якасці арганізацый сферы вытворчасці колькасцю да 500 працуючых;
- для менеджараў па якасці арганізацый сферы паслуг колькасцю да 100 працуючых;
- для менеджараў па якасці арганізацый сферы паслуг колькасцю больш чым 100 працуючых.

У адпаведнасці з Палажэннем аб конкурсе ўдзельнік павінен прадставіць справядзачу, якая ўтрымлівае:

- кароткі агляд дзейнасці арганізацыі;
- апісанне крытэрыяў ацэнкі дзейнасці ўдзельніка конкурсу (у таблічнай форме).

Ацэнка прадстаўленых дакументаў праводзіцца конкурснай камісіяй па наступных крытэрыях: практычныя вынікі функцыянавання сістэмы менеджменту якасці арганізацыі; асабісты ўклад удзельніка конкурсу ў яе распрацоўку, укараненне і ўдасканаленне; яго навуковая і практычная дзейнасць у галіне якасці.

Арганізацыя, якая прадстаўляе сваёй менеджараў па якасці для ўдзелу ў конкурсе, павінна падаць да 1 верасня 2008 года заяву, анкету ўдзельніка і справядзачу аб яго рабоце ў галіне менеджменту якасці ў сакратарыят Рэспубліканскай конкурснай камісіі.

«ЛЕПШАЯ ДЫПЛОМНАЯ І НАВУКОВА-ДАСЛЕДЧАЯ РАБОТА СТУДЭНТАЎ У ВОБЛАСЦІ МЕНЕДЖМЕНТУ І КАНТРОЛЮ ЯКАСЦІ»

Да ўдзелу ў конкурсе дапускаюцца студэнты 4–5 курсаў, студэнты-выпускнікі і магістранты ВУНУ Беларусі незалежна ад формы ўласнасці.

Конкурс праводзіцца па наступных намінацыях: «Лепшая дыпломная работа ў галіне менеджменту якасці», «Лепшая дыпломная работа ў галіне кантролю якасці», «Лепшая навукова-даследчая работа ў галіне менеджменту якасці», «Лепшая навукова-даследчая работа ў галіне кантролю якасці».

Конкурс праводзіцца ў два этапы.

На першым этапе дзяржаўная экзаменацыйная камісія і прафілюючая кафедра вызначае лепшыя работы, якім прысвойваецца статус фіналіста адбору ў межах ВУНУ.

Студэнт-фіналіст да 1 верасня 2008 года павінен падаць у сакратарыят Рэспубліканскай конкурснай камісіі:

- суправаджальны ліст ад накіраванай дыпломнай (навукова-даследчай) работы фіналіста адбору ў межах ВУНУ для ўдзелу ў рэспубліканскім конкурсе;
- пратакол адбору ў межах ВУНУ;
- кароткае апісанне работы, анатацыю да яе, прэзентацыю, выкананую ў праграме PowerPoint, звесткі аб аўтары і кіраўніку работы.

На другім этапе ў адпаведнасці з устаноўленымі крытэрыямі праводзіцца экспертыза дыпломных і навукова-даследчых работ.

Пераможцы конкурсаў будуць ўзнагароджаны дыпломамі на спецыяльнай цырымоні ў час правядзення рэспубліканскіх мерапрыемстваў, прымеркаваных да Сусветнага дня якасці.

Сакратарыят Рэспубліканскай конкурснай камісіі сфарміраваны на базе Беларускага дзяржаўнага інстытута стандартызацыі і сертыфікацыі: 220113, г. Мінск, вул. Мележа, 3, к. 410а, тэл.: (017) 262 11 65, факс: (017) 262 15 20, e-mail: consl@belgiss.org.by.

Перамога на Мендзялееўскай алімпіядзе

6 ўзнагарод рознай вартасці прывезлі з Ташкента, дзе завяршылася 42-я Міжнародная Мендзялееўская алімпіада па хіміі, беларускія школьнікі: два залатых, тры сярэбраныя і адзін бронзавы медаль.

Міжнародная Мендзялееўская алімпіада школьнікаў па хіміі з'яўляецца пераемніцай Усеагульнай хімічнай алімпіяды і працягвае яе нумарацыю. Яе пераможцы атрымліваюць унікальнае магчымасць паступіць без экзаменаў у Маскоўскія дзяржаўныя ўніверсітэты і іншыя прэстыжныя ВУНУ. Сёлета ўдзел у ёй узялі школьнікі з Беларусі, Ра-

скай, Украіны, Узбекістана, Азербайджана, Латвіі, Эстоніі, Румыніі і Балгарыі і іншых краін.

Алімпіада праходзіла ў тры туры. Гонар Беларускай удзельніцы 6 адзначэнняў класіфікацыі ўсе яны атрымалі дамоў з медалямі. На «золата» былі ацэнены веды Паўла Чулікіна (Ліцэй БДУ) і Валерыя Каснерыха (СШ № 22 г. Мінска). Сярэбраныя медалы — у Глеба Гарбачэвіча (Ліцэй БДУ), Дзмітрыя Дойнікава (СШ № 22 г. Мінска) і Андрэя Конанава (СШ № 51 г. Мінска). «Бронза» — у Ганны Свігальскай (Ліцэй БДУ).

Надзея НІКАЛАЕВА.

У ЖАНРЫ МЕЛАДРАМА...

Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь сумесна з Беларускай рэспубліканскім саюзам моладзі, Беларускай саюзам кінематографістаў, Саюзам сямейнікаў Беларусі, нацыянальнай кінастудыі «Беларусьфільм» і Беларускай відэацэнтрам праводзіць адкрытыя маладзёжныя конкурсы на стварэнне літаратурнага сцэнарыя матацажкага фільма ў жанры меладрамы.

Аўтары павінны накіраваць на адрас Дэпартаменту па кінематографіі Міністэрства культуры (пр. Пераможцаў, 11, 220004, г. Мінск) з памяткай «На конкурс» заяву, літаратурны сцэнары (у двух экзамплірах), копіі старонак дакумента, які пацвярджае асобу, дзе змяшчаюцца звесткі аб прозвішчы, імені, імені па бацьку, даце і месцы нараджэння, месцы жыхарства (паспарт грамадзяніна Рэспублікі Беларусь, нацыянальны паспарт грамадзяніна замежнай дзяржавы, пасведчанне на права жыхарства ў Рэспубліцы Беларусь, іншы дакумент, які ўтрымлівае звесткі, якія пацвярджаюць асобу заяўніка).

Падвадзненне вынікаў конкурсу прайдзе ў перыяд з 1 кастрычніка па 30 лістапада 2008 года. Пераможцы атрымаюць дыпломы і грошавыя прэміі ў памеры 60 базавых велічынь (першая), 50 базавых велічынь (другая), 40 базавых велічынь (трэцяя). Аргкамітэт пільна зацвердзіць і дадатковыя прызы і дыпломы, а таксама заахвоціць удзельнікаў іншымі спосабамі. Вынікі конкурсу і ўзнагароджанне пераможцаў будзе афіцыйна паведамляцца 17 снежня 2008 года падчас святкавання Дня беларускага кіно. Сцэнарыі-прызёры будуць рэкамандаваны для экранізацыі на нацыянальнай кінастудыі «Беларусьфільм».

Алена КРАВЕЦ.

Абітурыент-2008

«Разведка боем»

Скарыстацца апошняй магчымасцю даведацца ўсё аб прыёмнай кампаніі абітурыенты Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта змогуць у Дзень адчыненых дзвярэй, які пройдзе 17 мая ў акавай зале філалагічнага факультэта БДУ (вул. К. Маркса, 31). На ўсё іх пытанні будучы адказваць члены прыёмнай камісіі ўніверсітэта.

Дзень адчыненых дзвярэй будзе арганізаваны ў два пакты: з 10.00 да 12.00 на філфаку чакаюць тых, хто збіраецца паступаць на гуманітарныя і эканамічныя спецыяльнасці, а з 14.00 да 16.00 — маладых людзей, якіх цікавяць спецыяльнасці прыродазнаўча-навуковага профілю.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Акцыі

ВЕЛАПРАБЕГ — У КАМІЗЭЛЬСКА

Супрацоўнікі Дзяржаўнага спецыяльнага вышэйшага ведавання і паказача веласіпедыстам і пешаходам, што яны ў цёмы час сутак павінны абазначыць сябе святлоадбівальнымі элементамі.

Для гэтай мэты былі задзейнічаны сілы саміх міліцыянераў, а таксама членаў БРСМ на чале з Анатолем Базюком і першым сакратаром райкама БРСМ Марынай Кутовой.

Акцыя пачалася ў Астравіцкім. Каля 15 актывістаў маладзёжнай арганізацыі ў святлоадбівальных камізэльках на веласіпеды, у суправаджэнні міліцэйскай машыны з уключанымі маячыкамі чырвонага і сіняга колераў, праехалі з пачатку райцэнтра праз плошчу да РАУС. Адтуль веласіпедысты накіраваліся да лягоса і вярнуліся ў пункт адпраўлення.

Падчас велапрабегу ўдзельнікі прадэманстравалі прахажу, якіх было няма на вуліцах Астравіцкіх, што выкарыстанне святлоадбівальных элементаў і ззда на веласіпеды — гэта здорава і актуальна.

Аляксандр СЯНЮЦЬ.

ВЫПІСВАЙЦЕ «ЗВЯЗДУ» НА II КВАРТАЛ 2007 ГОДА

З БЯСПЛАТНЫМІ УКЛАДКАМІ

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕСТА

НАШ ПЕРШАЯ ЧАРНОВЫЛІ

МЯЯ СПРАВА

ЖЫВАНДОЛІ

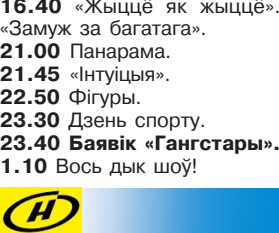
КРАТКА НА ЗАДАЧУ

ДЛЯ ІНДЫ

ПЯТНІЦА, 23 МАЯ

5.25, 15.30 Серыял «Тайны следства».
6.20, 7.10, 8.10 Добрай раніцы, Беларусь!
6.30, 7.05 Прэс-агляд.
6.45, 7.45, 19.35 Зона Х.
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 13.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 23.20 Навіны.
7.30 Дзелавае жыццё.
8.20 Гатум разам.
8.35 Сфера інтарэсаў.
9.05, 11.55, 14.55, 17.40, 22.40 Еўрабачанне. Бялград-2008.
9.10, 19.55 Серыял «Доктар Жывага».
10.00 Серыял «Родныя людзі».
10.55, 17.45 Серыял «Сэрцу не загадаеш».
12.15 Драма «Прывалаўскія мільёны».
13.45 Дак. цыкл «Нябачны фронт».
14.00 Гадзіна суда. Справы сямейнай.
14.45 Nota Bene.
15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.
16.40 «Жыццё як жыццё». «Замуж за багатага».
21.00 Панарама.
21.45 «Інтуіцыя».
22.50 Фігуры.
23.30 Дзень спорту.
23.40 Баявік «Гангстары».
1.10 Вось дык шоу!

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 0.20, 3.00 Навы навыны.
15.05 «Наша раница».
6.05 Серыял. «Тациянин дзень».
10.00 Серыял «Мая чудойная няня».
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 0.35, 3.20 Навыны спорту.
11.10 «Модны прыговор».
12.00 «Малахаша».
13.10 Серыял «Не нарадзіся прыгожай».
14.10 «Кантрольная закупка».
14.40 «Людзі ў чорным».
15.05 Серыял «Дачка садоўніка».
16.15 Серыял «Агонь каханя».
17.10 «Няхай гавораць» з Андрэем Малахавым.
18.20 «Документальныя дэтэкты».
«За рысай цяпення».
18.55 Поле цудаў.
20.00 Час.
21.05 «Аргументам і фактам» — 30!». Канцэрт.
22.50 «Наша Belarussia».
23.25 «Сярэбраны грамафон».
0.40 Драма «Народ супраць Лары Флінта».
3.25 «Самы дурны карабель у арміі».
5.05 Маст. фільм «Мерседэс уцякае ад пагоні».
6.30 «Дзеля смеху».

НЯДЗЕЛЯ, 25 МАЯ

5.55 Меладрама «Прыгавор».
8.25 Альманах падарожжаў.
9.00, 12.00, 14.25 Навіны.
9.10 Арсенал.
9.35 Серыял «Залатая цешча».
10.15 Культурныя людзі.
10.55 Nota Bene.
11.25 У свеце матароў.
12.10 Камедыя «Артыстка з Грыбава».
13.45 «Калыска цывілізацыі».
14.10. Дак. цыкл «Нябачны фронт».
14.35 Навіны рэгіёна.
14.55 Формула-1. Гран-пры Манака.
16.55 Футбол. Ліга чэмпіёнаў. Відэачасопіс.
17.25 Парламент у асобах.
18.05 Суперлато.
19.00 Меладрама «Мужчына павінен плаціць».
21.00 Панарама тыдня.
22.30 Мастацкая гімнастыка. Шоў зорак.
0.05 Камедыя «Лёгка грошы».
0.50 Усе стыхіі.

13.10 Маст. фільм «Тайны мадам Вонг».
15.00 «Жонка для алігарха».
16.15, 3.10 Навыны спорту.
16.20 «Міжнародная панарама».
16.40 Фільм «Другая кніга джунгляў».
18.20 «КВЗ». Прэм'ер-ліга.
20.00 Контуры.
21.05 «Дыханне планеты».
21.35 Драма «Канчатковы аналіз».
23.50 «Камедзі Клуб».
0.25 «Настольны тэніс. Турнір серыі Пра Тур. Belarus Open 2008».
2.30 «Ціхі дом» на канскім кінафестывалі.
3.15 Маст. фільм «Выкраданне чараўніка».

6 звезда

16 мая 2008 г.

6.20 Тэлемагазін «Удачная пакупка».
6.40 «Цік-так».
7.30, 19.35 «Рандэву з зоркай».
8.05, 16.10 Дак. серыял «Эліта грамадства».
9.05, 17.05 «Гадзіна суда. Справы сямейнай».
10.05 Серыял «Дзікі месяц».
11.05 Серыял «Дзеці Ванюхіна».
12.05, 22.30 Маст. фільм «Леванарда».
14.05 Мультсерыял «Кліфард».
14.30 Серыял «ОБЖ».
15.20, 1.50 «Студыя 60х90».
15.25 Дак. серыял «Купаючыся ў раскошы».
15.55 Афіша прайма.
18.20 Акцэнты.
18.35 «Слава за хвіліну».
20.05 Канцэрт.
21.20 Серыял «Чорны спіс».
1.55 «Бушыдо».

Канфлікты і сустрэчы

У Мінску з 15 па 18 мая ў чарговы раз праходзіць экскурсіюны паказ фільмаў у рамках праекта «КІНАфармат 4х4». Карціны дэмаструюцца ў кінатэатрах «Аўрора», «Мір», «Перамога» і «Цэнтральны».

Новая амерыканская драма **«Нафта»** — экранізацыя аднайменнага рамана класіка амерыканскай літаратуры Эптана Сінклера. Дзеянне адбываецца на прыканцы 20-х гадоў у Каліфорніі і апісвае развіццё нафтаздабывальнай галіны ў гэтым рэгіёне на прыкладзе кампаніі, якая належыць нафтаваму магнату Дэніэлу Плейнуі. Экранізацыя атрымалася вельмі прыгожай і дыктоўнай. Атмасфера Амерыкі 20-х — справа складаная і скрупулёзная — перададзена бездакорна. А павучальнасць, атрыманая ў спадчыну ад першакрыніцы, надае карціне водар вялікай літаратуры. Фільм пра яркую асобу і вільзісныя амбіцыі, якія яе разбураюць, у многім залежаў ад акцёра, якому выпала ўвасабіць гэту глыбу. І ігра Дэніэла Дэй-Льюіса, безумоўна, прынесла стваральнікам нямяла галікаў.

Дэтэктыўны меладраму **«Чыгуначны раман»** паставіў рэжысёр-легенда Клод Лелуш, які падарыў глядачам адзін з лепшых фільмаў сусветнага кіно «Мужчына і жанчына», ўдастоены самых прэстыжных міжнародных кінаўзнагарод — «Оскар» і «Залатая пальмавая галінка».

...Джудзіт Ралітцэр, ракавая жанчына, аўтар папулярных рамануў, любіць шукаць новыя сюжэты і новых герояў самымі нетрадыцыйнымі спосабамі. Серыйны забойца толькі што ўцёк з турмы. Дарогі гэтых дваіх перасякуча, але цырульнага моднага парыхкага салона перавярне іх жыццё. Пасварыўшыся з жаніхам, яна садзіцца ў машыну да незнаёмага мужчыны.

У фільме здымаліся Фані Ардан, Дамінік Піньён, Одры Дана, Зінэдзін Суялем.

Кінамаістрамі Ганконга стварылі дэтэктыўны баявік **«Адрынутыя»**. Яго паставіў рэжысёр Джоні То.

Макао, 1998 год. Улада на паўвостраве пераходзіць ад партугальскіх каланіяльных уладуў да ўрада КНР. Востраў становіцца арэнай жорсткай барацьбы за сферы ўплыву паміж місцовой мафіяй і бандыцкімі групаміцца з мацерыцы.

Галоўныя ролі ў фільме выконваюць Энтані Вонг Чау-Санг, Сайман Ям, Кіч Чун, Рычы Рэн, Рой Чун, Джозі Хо. Карціна намінавалася на міжнародную кінапрэмію «Залаты леў».

Кінематаграфісты Італіі, Францыі, Бальгарыі, Іспаніі і Вялікабрытаніі назвалі сваю новую сумеснюю кіндраму **«Гняздо жаўрука»**. Пастаноўку карціны паводле свайго сцэнарыя ажыццявілі рэжысёры Паоло і Віторыо Тавіані.

1915 год. Два армянскія браты Арам і Асатур не бачыліся адзін з адным 20 гадоў. Арам рыткуча да ўрачыстай сустрэчы браты. Ён рэстаўруе старую вілу пад назвай «Гняздо жаўрука». Там яны нарадзіліся і выраслі, гулялі, сталелі і вучыліся процістаяць жыццёвым цяжкасцям. Але іх сустрэчы не судана адбыцца. Пачынаецца Першая сусветная вайна.

У фільме здымаліся Пас Вега, Маркыс Блайтрой, Алесандра Праціёзі, Анхела Моліна.

Раман КОСЦІН.

КАНТРАБАНДА НАСТУПАЕ

У жыхара Пінска супрацоўнікі міліцыі і дзяржаўнаголя знайшлі 221 бутэльку гаралкі ўкраінскай вытворчасці, а ў грамадзянін, якая пражывае ў Брэсце, канфіскавана 257 пляшак напояў той жа вытворчасці і ішч больш за 5 тысяч пакач цыгарэт.

У абласным цэнтры затрымалі грамадзяніна Украіны з Валынскай вобласці, які ў адным з гарахоў захаваў 535 літровых бутэлек «Нямірава» без акцызных марак.

Гарэлка пацягнула амаль на 27 мільёнаў. Ва ўсіх выпадках кантрабанду забралі.

Сымон СВІСТУМОВІЧ.

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Толькі для «Звязды»

ДЗЕЦІ НАРАДЖАЮЦЦА Ў КАХАННІ

Менавіта гэтую ўмову з’яўлення ў іх немаўляці маладыя сталічныя сем’і паставілі на першае месца

Нехта, вядома, можа прыгадаць распаўсюджаны стэрэатып, маўляў, чым больш дзяржава матэрыяльна падтрымае такія сем’і, тым большай будзе нараджальнасць. Бясспрэчна, не усё тут так адназначна: пажаданны наконт паліпшэння матэрыяльнага становішча ў маладых сем’ях прысутнічаюць. Але ў своеасаблівай сістэме прыкрытэтаў займаюць толькі трэцяе месца. На другім — жыллёвая праблема. Галоўным жа, што, на думку маладых сем’ях, можа паспрыяць нараджэнню дзіцяці, называліся каханне, дабрыня, узаемапавага, падтрымка паміж мужам і жонкай. Прынамсі, такія вынікі засведчыла сярод мінскіх сем’ях, якія выходзяць адно дзіця, сацыяльнае апытанне, праведзенае Мінскім навукова-даследчым інстытутам сацыяльна-эканамічных праблем Мінгарвыканкама. Скіравана яго было на пошук найбольш перспектывных шляхоў стымулявання такіх аднадзетных сем’ях да нараджэння дваіх і больш дзетак. Пра вынікі гэтага даследавання сёння ўпершыню расказа намеснік дырэктара па навуковай рабоце, кандыдат сацыялагічных навук, дацэнт **Алег КАБЯК**.

Прырост — за кошт міграцыі

На працягу 2007 года колькасць насельніцтва Мінска павялічылася на 17,2 тысячы чалавек і дасягнула амаль 1 мільёна 815 тысяч чалавек. Пры гэтым міграцыйны прырост склаў 14,9 тысячы, а натуральны — 2,3 тысячы чалавек. Зыходзячы з такой дынамікі, згодна з аптымістычным варыянтам развіцця падзей (а даследчыкі лічаць яго рэальным), можна меркаваць, што на пачатку 2010 года насельніцтва сталіцы складзе крыху больш за 1 мільён 886 тысяч чалавек, на пачатку 2015 года — крыху больш за 1 мільён 995 тысяч, а на пачатку 2020 года — амаль 2 мільёны 193 тысячы чалавек. Неблагія лічбы, аднак праблема ў тым, што колькасць насельніцтва сталіцы, як мы адзначалі вышэй, павялічваецца ў асноўным за кошт міграцыі, а натуральны прырост з-за нізкага ўзроўню нараджальнасці па-ранейшаму застаецца нязначным. Чым гэта тлумачыцца? Якое выйсце з сітуацыі? На гэтыя і іншыя пытанні трэба было даць свае адказы рэспандэнтам ва ўзросце ад 18 да 36 гадоў, якія здарэкліся ў зарэгістраваным грамадзянскім шлюбe, або выхоўвалі самастойна дзіця. У апытанні ўдзельнічалі 600 чалавек, пераважна ва ўзросце ад 25 да 35 гадоў.

Жыццё для саміх сябе

У дэмаграфіі існуе ніжняя планка ўзгаўлення, роўная паказчыку прыкладна 2,15—2,20. Прасцей кажучы, кожная сярэднестатыстычная жанчына за рэпрадукцыйны перыяд свайго жыцця павінна нарадзіць мінімум дваіх дзетак, некаторыя — траіх. Гэта дазваляе ўсёго толькі не зніжаць колькасць насельніцтва, але пра пашырэнне аднаўленне пакаленняў гаварыць тут не выпадае. У нас жа дамінуюць аднадзетныя сем’і, чаму ёсць шэраг тлумачэнняў. Гэта і змяненне становішча жанчыны ў грамадстве і сям’і, і патрабаванні да якасці прафесійнай сілы, што вымушае больш часу надаваць уласнаму прафесійнаму ўзроўню. У рэшце рэшт, змяніліся патрэбы і каштоў-

Ірына ЛЯПАРСКАЯ: «МЫ НЕ ШКАДУЕМ, ШТО ЎПРЫГОЖВАЕМ БУТЭЛЬКІ!»

Сёлета беларуская сталіца ўпершыню прыме этап Кубка свету па мастацкай гімнастыцы. 16 мая ў Палескі спорту за ўзнагароды пачнуць змагацца спартсмены з 31 краіны свету, а гэта як экзатычныя для гэтага віду Малазія, Венесуэла, Паўднёвая Афрыка, Тайланд, Японія, Бразілія, Аўстрыя, З’ялёнага Мыса, так і сусветныя лідары Расія, Украіна, Беларусь, Бальгарыя, Італія, Іспанія, Ізраіль.

Дзюгія п’яць гадоў айчынная федэрацыя гімнастыкі змагалася за права правесці Кубок свету і даказвала сваю грунтоўнасць, праводзячы этапы Гран-пры, расказвае галоўны трэнер нацыянальнай каманды Ірына Ляпарская. Нарэшце кіраўнік сусветнай федэрацыі гімнастыкі Бруна Грандзі пагадзіўся даверыць нашай краіне этап, прычым апошні перад Алімпійскімі гульнямі. «Гэта будзе апошняя спроба сілаў перад Пекінам, і да нас прыедуць усе наймацнейшыя гімнастыкі свету. У Мінску ў гэтыя дні збяроць чакорданная для этапуў Кубка свету колькасць краін-удзельніц», паведаміла Ірына Ляпарская. Большасць гімнастак, якія паспаборнічаюць у Мінску, маюць ліцэнзіі і выступляць у Пекіне, а ў групавых практыкаваннях усе наймацнейшыя каманды, акрамя Кітая і Бальгарыі, прадманструюць свае перадавіміяныя амбіцыі.

Дарчы, было прынята разшнне праводзіць этап Куба свету як у асабістых, так і ў групавых практыкаваннях — спаборніцтвы групы А — самага высокага ўзроўню, што даволі складана для арганізатараў. Напярэдні дні этапа закуплена ішчэз дадатковых гімнастычных дынавоў, якія дазваляю на Лядовай плыцоўцы Палаца спорту стварыць павянаўтарсны размінчальную плыцоўку. Спаборніцтвы ў Мінску наведвае старшыня Міжнароднай федэрацыі гімнастыкі Бруна Грандзі і яе генеральны сакратар Андрэ Гайсбулер. На асабістым самалеце ў беларускую сталіцу прыбудзе галоўны трэнер расійскай каманды Ірына Вінер разам са сваім трэнерскім штабам — беларускі этап яны разглядаюць як адборачныя спаборніцтвы, дзе і высветляць, хто з чатырох прэтэндэнтак прадставіць Расію на Алімпійскіх гульнях у Пекіне. Украінская прымы Ганна Бяссонава і Наталія Гадунок на мінскім дыяне складуць ім дастойную канкурэнцыю. Спаборніцтвы завершацца ў нядзелю, 18 мая, традыцыйным для былых этапуў Гран-пры Шоў зорак. У другім яго аддзяленні плануецца выступленне толькі беларускіх гімнастак — каб у апошні перад Пекінам раз нагадаць міжнароднай гімнастычнай грамадскасці аб тым, што беларуская школа мастацкай гімнастыкі адна з традыцыйна моцных.

Арганізатарамі мінскага этапа Кубка свету выступаюць Міністэрства спорту і турызму, Прэзідэнцкі спартыўны клуб, Нацыянальны алімпійскі камітэт, Мінгарвыканкам, Беларуская асацыяцыя гімнастыкі і РУП «Белспартзабеспячэнне», а таксама ішматлікія спонсары айчынай гімнастыкі, дзякаваць якім ніколі не сямляцкае галоўны трэнер нашай каманды. «Мы не шкадуем, што ўпрыгожваем бутэлькі», — так і сказала Ірына Ляпарская пра рэкламную фотасесію сваіх падалечных, даючы зразумець, што гімнастыка адкрытая для айчынных таварыстваўторцаў.

Прыхільнікі зорак сусветнай мастацкай гімнастыкі могуць наведваць у гэтыя дні Палац спорту, 16 мая ў 18 гадзін і 17 мая ў 11 і 15 гадзін уваход на кваліфікацыйныя спаборніцтвы свабодны. Бялеты на фіналы ў асабістых і групавых практыкаваннях і Шоў зорак прадаюцца ў касах Палаца спорту і каштуюць 10—25 тысяч рублёў.

Алена АЎЧЫНІКАВА.

Фота: Мінскае СБД УМІНФАН

Усё ёсць, а дзяцей не хочучь

Пераважная большасць апытаных людзей, што складаюць сем’і з адным дзіцём (82,9 працэнта), пражываюць у зарэгістраваным шлобе. У большасці сваёй гэта спецыялісты з вышэйшай (49,9 працэнта) і сярэдняй спецыяльнай адукацыі (33,3 працэнта).

Фінансавыя магчымасці каля паловы апытаных маладых мужа і жонкі (46,3 працэнта) дазваляюць ім акрамя паўсядзённых выдаткаў адкладваць грошы на набыццё дарагіх рэчаў. У 8 працэнтаў рэспандэнтаў, мяркуючы па іх адказах, уволе няма ніякіх матэрыяльных цяжкасцяў; яны могуць дазваляць сабе набываць практычна ўсё, што пажадаюць. 15 працэнтам апытаных даводзіцца быць гранічна эканомнымі, каб зводзіць «канцы з канцамі», а 2,3 працэнта рэспандэнтам грошай не хапае на самае неабходнае. Калі гаварыць у цэлым, можна адзначыць некаторую стабілізацыю матэрыяльнага статусу маладой сталічнай сям’і. Здавалася б, самы час нараджаць другое, трэцяе дзіця?

Аднак была выяўлена неадназначная залежнасць паміж матэрыяльным становішчам і рэпрадукцыйнымі планамі рэспандэнтаў. У дастаткова забяспечаных сем’ях вялікая колькасць апытаных арыентаваны на нараджэнне і другога, і трэцяга дзіцяці, у той час як сярюд найбольш забяспечаных маладых сем’ях не плануець мець больш дзяцей 23,4 працэнта рэспандэнтаў.

Нават калі ім, умоўна кажучы, даць шыкоўны дом і мільён долараў, і пазіцыя можа не змяніцца, — гаворыць Алег Кабёк. — Ча-му? Можна гаварыць пра пэўныя ўстаноўкі, якія муж і жонка самі сабе стварылі: «Мы пра гэта ніколі

не думалі», «Мы абое з аднадзетных сем’ях», «І з адным клопату харае» і г.д. Часам, калі муж і жонка напружана працуюць, адзінае дзіця ў арганізаваным сэнсе знаходзіцца на ўтрыманні ў бабুলі і дзядулі. Тады гучыць адказ: другога яны фізічна «не пацягнуць». А сама жанчына не хоча ставіць «крыж» на ўласнай кар’еры. Тут яшчэ можна сказаць пра жаночую «Я-канцэпцыю», звязаную з рэпрадукцыйнымі функцыямі: нарадзіла дзіця, выканалала для самой сябе і ў ваках грамадства адведзёную ролю і — можна гэтую тэму больш ніколі не ўгадваць, займацца працай.

Гэта жыллёвая праблема...

Што сапраўды ўплывае на жаданне маладых сем’ях мець больш дзяцей, дык гэта жылле: тры чвэрці апытаных (75 працэнтаў) маюць патрэбу ў паліпшэнні жыллёвых умоваў. Падкрэслілі, па іх уласным смаадчуванням, як рэспандэнты самі лічаць. Бо нехта, скажам, будзе доўгі час задаволены і двух-камаёвай кватэрай на сям’ю, а для некага і новая трох-чатырохкамаёўка будзе «ціснуць» нізкімі столамі і адсутнасцю кабінета для працы мужа.

Тым не менш праблема тут існуе. У прыватнасці, многія сем’і не могуць набыць уласнае жыллё на рынку нерухомасці з-за яго дарагоці, а таксама з-за вялікіх працэнтаў па банкаўскіх крэдытах. Даследчыкі пацвердзілі: гэтая праблема для маладых сем’ях у Мінску вельмі вострая. А незадаволенасць жыллёвым становішчам вядзе да зніжэння ўзроўню нараджальнасці і павелічэння колькасці разводаў.

Тут, бясспрэчна, патрэзна ўмяшанне дзяржавы. Такі крок дазволіць станоўча паўплываць на рэпрадук-

цыйнасць паводзіны моладзі. У прыватнасці, 60,2 працэнта апытаных заявілі, што паліпшэнне жыллёвых умоў можа паслужыць дзейным стымулам да нараджэння другога дзіцяці. Прыкладна столькі ж рэспандэнтаў (57,2 працэнта) адзначылі магчымую сувязь паміж з’яўленнем у сям’і другога дзіцяці і прадстаўленнем дзяржавай фінансавай падтрымкі (пазыкі, іпгтэноагра крэдыту) на будаўніцтва ці набыццё жылля.

Магутная сіла добрага слова

Якім жа чынам маладыя сем’і можна «падштурхнуць» да ўсвядомленага жадання мець больш дзяцей? Зразумела, вырашаць пералічаныя вышэй праблемы. Аднак калі з канкрэтнай матэрыяльнай падтрымкай (яе найперш трэба аказаваць малазаспечаным сем’ям) і жыллём усё больш-менш зразумела, як быць з каханнем, узаемапавагай, падтрымкай — выхаваннем у больш шырокім сэнсе?.. Іх, як ішмат-кватэрны дом, за год не пабудуеш.

— Я лічу, што ў ХХІ стагоддзі галоўную ролю ў забеспячэнні нацыянальнай бяспекі частай адносна невялікай краіны, як Беларусь, адыгрывае не колькасць насельніцтва, а якасць сацыяльнага капіталу. Гэта значыць, адукаванасць, узровень развіцця культуры, інавацыйнасць мыслення людзей, — тлумачыць Алег Віталевіч. — Асобна ўзятыя юнак і дзяўчына могуць быць і разумнымі, і прыгожымі, і сучаснымі, але, як паказвае жыццё, яны вельмі часта не ўмеюць будаваць узаемаадносіны ў сям’і паміж сабой. Маладзі не хапае элементарных тэарэтычных ведаў і практычных навыкаў з педагогікі, псіхалогіі. У шко-ле іх гэтакі не вучаць, хоць у Беларусі ёсць адпаведныя кваліфікацыйныя спецыялісты. Трэба мяняць падыходы, перапісваць падручнікі, надаваць больш увагі прапагандзе сапраўдных агульначалавечых і нацыянальных каштоўнасцяў. Вы паглядзіце, якія кніжкі прапаноўчы моладзі так званыя псіхалагі «новаліхвалі» пад выглядам найлепшых вучэбных дапаможнікаў — «Як стаць сцэрай?». Не здзіўляйся, нават цацкі аказваюць уплыў на светаўспрыманне. Памятаеце, якія пупсы былі ў савецкія часы? Яны ішчэ не вельмі нагадвалі чалавека. Лялька «Барбі», калі яе павалічыць да мераў дарослага чалавека, з перапроміжам будзе нагадваць монстра. Дзяўчынка атаясамлівае ляльку з сабой дарослай: выраста-буду таксама мяняць строі, дамаанструава сваю знешнюю прыгажосць навокальным. Якія адносіны яна зможа будаваць са сваім «Кенам»? А я потым такая сям’я будзе выходзяць уласнае дзі-це? Каб гэтага не адбылося, маладым сем’ям патрэзна дапамога ў фарміраванні і развіцці сацыяльна-педагагічнай інфраструктуры ў галіне выхавання дзяцей і арганізацыі сямейнага адлчачынку, прапаганда вобразу ішчаслівай шматдзетнай сям’і і сямейных каштоўнасцяў у асяроддзі моладзі.

Нашчадкі там, дзе пшчота

На нежаданне маладых мужа і жонкі мець дзяцей аказвае ўплыў вялікая колькасць прычын як суб’ектыўнага, так і аб’ектыўнага хара-кту. У сувязі з гэтым ішчотнае значэнне набывае пытанне: якія ўмовы для нараджэння дзяцей з’яўляюцца, на думку маладых мінчан, абавязковымі.

Адказваючы на яго, маладыя людзі называюць у першую чаргу такія важныя ўмовы суб’ектыўнага плана, як любоў да дзяцей і жаданне іх мець (81,4 працэнта), каханне і ўзаемааруменне паміж мужам і жонкай (78 працэнтаў), а таксама пачуццё абавязку і адказнасці ў бацькоў (71,2 працэнта), — гаворыць Алег Віталевіч. — З гэтага можна рабіць высновы, што ў сучасным шлобе дамінуючай са-стоўнаснай арыентацыяй, якая ўплывае на нараджэнне дзіцяці, з’яўляецца каханне — як да дзяцей, так і паміж мужам і жонкай, г.зн. эмацыянальны камфорт у сям’і.

Так, у сем’ях, якія лічаць сябе дружнымі, дзе ўсім добра, яшчэ адно дзіця плануець мець 48,2 працэнта рэспандэнтаў, дваіх — 21,7 працэнта, траіх і больш — адпаведна 3,7 і 3 працэнтцы. І толькі 23,4 працэнта дружных сем’ях

Сяргей РАСОЛЬКА.

Мабільнык

«Velcom» мяняе філасофію...

Аператар сотавай сувязі ЗП «Мабільная лічбавая сувязь» (гандлёвыя маркі Velcom, Privat) абвясціла аб рэбрэндынгу і перамене назвы. Цяпер, як паведаміў дырэктар кампаніі па маркетынгу Марцін Ліпляўтэ, яна будзе называцца ЗП «Велком».

Акroma таго, перамены закрануць фірменныя стыль кампаніі. У прыватнасці, будзе абноўлены сайт velcom.by, з дапамогай вялікай рэкламнай кампаніі зменіцца візуальны і філасофскі вобраз маркі. Мэта апэратара — стаць «больш сучасным, адкрытым і даступным для кожнага». Першым крокам у гэтым накірунку стаў запуск у Беларусі новага тарифнага плана «Адкрыты», які дзейнічае з мінулага месяца. Літаральна сёння ўводзіцца новы тариф «Адкрыты 100», выгадны для тых, хто многа размаўляе з абанентамі ўсіх сетак. У дадатка у кампаніі з’явіўся новы слоган «І заўтра будзе тваім». «Мы хочам гэтым падкрэсліць, што мы павяжаем і цінім кожнага кліента, як асаблівага для нас. Наша мэта — падтрымаць кліентаў у іхніх амбіцыях і марэх, а мы з радасцю выступім інструментам іх увасаблення», — адзначаў Марцін Ліпляўтэ.

...а МТС адстойвае яйкі

Днямі апеляцыйны савет Нацыянальнага цэнтра інтэлектуальнай уласнасці пакануў у сіле рэгістрацыю таварнага знака кампаніі МТС — з вывай белага яйка ў чырвоным квадраце. Менавіта гэты сімвал з сярэдзіны 2006 года ў выніку рэбрэндынгу прадстаўляе кампанію ў Беларусі. Разам з тым той жа апеляцыйны савет прызнаў несапраўднай рэгістрацыю другога таварнага знака МТС — чырвонага яйка на белым фоне.

Нагадаем, спрэчка аб прыналежнасці аўтарства «яек» разгарэлася летась у кастрычніку, калі мастак Віктар Маркавец і паэт Алеся Разанавы выступілі супраць рэгістрацыі гэтых таварных знакаў. Дзеціцы культуры сцвярджалі, што сімвал прывудымлі ў ўвасаблі менавіта яны — у мастацкім праекце «Яйкаквадраты», створанага імі яшчэ ў 1992 годзе. З гэтым рашэннем прадстаўнікі расійскага ААТ «МТС» катэгарычна нягэзгодны і патрабуюць матыворкі, на падставе чаго таварны знак прызнаны няздэючым. У любым выпадку, рашэнне ўступіць у сілу толькі праз 6 месяцаў пасля яго афіцыйнага абвешчэння і прадстаўлення матыворкі. У сваю чаргу, з першай часткай рашэння нязгодныя мастакі, таму, хутчэй за ўсё, кропка ў «Яйкаквадратнай» справе яшчэ не пастаўлена. Тым часам МТС таксама працягвае бітву за абанентаў, абвясціўшы акцыю «Чароўнае лета». Новым карыстальнікам, якія падключаліца цягам мая, абданы выгадныя ўмовы — пэўная колькасць бясплатных званкоў і SMS.

ДАВЕДАКА. Колькасць абанентаў Velcom на дадзены момант, па падліках прадстаўнікоў кампаніі, складае 3,2 мільёна беларусаў — або 43,9 працэнта долі рынку. МТС ашчынае сваю абаненцкую базу ў больш як 3,8 мільёна карыстальнікаў. Агульная колькасць абанентаў сотавай сувязі на 1 красавіка 2008 года, паводле інфармацыі Міністэрства сувязі Беларусі, складае 7,3 мільёна чалавек.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

«INOVATE’2008» — У МІНСКУ!

Мерапрыемства пад такой назвай учора правяла ў Нацыянальнай бібліятэцы карпарацыя Херох. Яна прадставіла магчымасць журналістам і спецыялістам у галіне паліграфіі атрымаць самую поўную і свежую інфармацыю аб найноўшых тэхналогіях лічбавага аперацыйнага друку і асаблівага яго укаранення ў Беларусі.

Аналіз сусветнага рынку і рынку Беларусі дае падставы сцвярджаць, што Херох трывала трымае лідзіруючае месца ў лічбавай аперацыйнай поўнакаляровай паліграфіі, — адзначаў кіраўнік прадстаўніцтва карпарацыі Херох у Беларусі Аляксандр Швец. — На «Innovate’2008» мы прадставілі самую сучасную тэхналогію, якая сёння прымяняюцца ў заходніх краінах.

Асабліваю падзяку ён выказаў Міністэрству інфармацыі за аказанне падтрымкі ў правядзенні мерапрыемства.

У межах «Innovate’2008» прадстаўнікі Херох правялі шэраг тэматычных прэзентацый, дзе наглядна прадэманстравалі асноўныя перавагі лічбавага друку: высокую якасць адбітку і фантастычную аперацыйнасць (магчымасць вы-

16 мая 2008 г. **ЗВЯЗДА**

Сёння

Месяц
Першая квадра.
Месяц у сузор’і Шаляў.

Імяніны
Пр. Мікалая, Пятра, Цімафея.
К. Андрэя, Венчыслава, Сымона.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	5.05	21.08	16.03
Віцебск —	4.48	21.04	16.16
Магілёў —	4.55	20.58	16.03
Гомель —	4.59	20.47	15.48
Грод			

І КАМФОРТНЫІ АБУТАК МОЖА БЫЦЬ МОДНЫМ!

Да летняга абутку мы заўсёды прад'яўляем павышаныя патрабаванні — у першую чаргу ў плане камфортнасці. Пагадзіцеся, нават у туфлях з натуральных матэрыялаў бывае цяжка вытрымаць цэлы працоўны дзень, калі калодка нязручная, скура цвёрдая, абцас высакаваты. Для людзей, якія прывыклі цаніць камфорт, якасць, спалучэнне класікі і апошніх модных тэндэнцый, абутак падпрямства «Отіко» — аптымальны выбар.

І «верх», і падкладка мадэляў у «Отіко» вырабляюцца з натуральных матэрыялаў. Форма калодкі адпавядае форме ступні. Падшыта з успеленага поліурэтана забяспечвае лёгкасць, гнуткасць, добрую амартызацыю і скапленне з паверхняй. Такі абутак з'яўляецца як бы натуральным працягам чалавечай ступні.

Кожны сезон «Отіко» на 30—35 працэнтаў абнаўляе сваю мадэльную лінейку. Большая частка навінак прыжываецца і паступова ператвараецца ў класіку. Не менш як 70 працэнтаў прыхільнікаў абутку «Отіко» можна смела назваць пастаяннымі пакупнікамі. Дастаткова аднойчы набыць пару туфляў ці ботаў, ацаніць якасць і камфортнасць, каб потым заўсёды аддаваць перавагу менавіта гэтай марцы.

Выгоды двухслойнай падэшвы

ЗАТ СП «Отіко» паспяхова асвоіла выпуск абутку метадам ліццёвага мацавання падэшвы, што забяспечыла выключна трывалае спалучэнне падэшвы з верхам абутку. Можна быць упэўненым, што і праз месяц, і праз год носкі ці пасля прагулкі пад дажджом падшыта не адстане, як гэта бывае з клеявымі мадэлямі.

Акрамя таго, падпрямства — першы і пакуль адзіны ў Беларусі вытворца абутку на двухслойнай поліурэтанавай падшыце. Гэта павысіла энэаэстоіліскасць і забяспечыла аптымальны тэмпературны рэжым. Зімой такая падвоеная падшыта лепш захоўвае цяпло, летам абараняе ступню ад перагрэву. Пра мінулы 15 класічны поліурэтан пачынае «шклянецца», з-за чаго падшыта становіцца больш слізкая. У ботах «Отіко» з падвоеным слоём поліурэтана выдатнае скапленне з паверхняй захоўваецца пры тэмпературы да мінус 20-25 градусаў па Цэльсію.

— Больш за 60 працэнтаў аб'ёму прадукцыі мы прадаём на экспарт, у асноўным у Расію, дзе тэмпературны рэжым больш суровы, чым у нас, асабліва зімой, — тлумачыць генеральны дырэктар падпрямства Галіна Аляксандраўна БЯЛЕВІЧ. — Каб пашырыць рэгіёны рэалізацыі, мы сталі ўкараняць двухслойную падшыў і ў жаночы абутак (пачыналі выключна з мужчынскіх мадэляў). І ў першы ж год выпуску прадалі больш за 8 тысяч пар азначанага асартыменту. Гэта вельмі добры паказчык. Атрымаўшы такі відавочна станоўчы вынік, працягнулі развіваць тэму двухслойнай падшыў у вяснавых і ў асенніх мадэлях.

Яшчэ адным бясспрэчным плюсам двухслойнай падшыў, які ўжо ацанілі прафесійныя вадзіцелі і аўтамаматы, з'яўляецца яе масла-і бензаэстоіліскасць. Калі вы выпадкова наступіце на разліты бензін ці прайдзеце ў машыну па масляных плямах, асаблівае праблем не ўзнікне і з класічным поліурэтанам, а вось калі вы рэгулярна сутрапляеце з гэтымі рэчывамі — праз месяц-другі падшыў стаўне крохкім. Двухслойнай поліурэтану такая выпрабаванні не страшныя.

Мода, універсальнасць, камфорт

Навінак вясенне-летняй калекцыі абутку «Отіко» сталі жаночыя басаножкі. Раней з-за спецыфікі прымянення тэхналогіі «Отіко» выпускала толькі адзін від адкрытага жаночага абутку — з адкрытай пятак. Спецыялісты называюць яго «прыстакаваным» (скура прыліваецца па ўсім перыметры, а потым лішкі выразаюцца). На падпрямстве даўно асвоены максісны з декаратывнай скразной перфарцыяй, жаночыя туфлікі, у якіх

Майстар участка Анжаліка ШКУРСКАЯ са студэнткай-практыканткай профільнага каледжа Вікторыя ЛАЗАР.

Качырына КАЗНАЧЭВА (на пярэднім плане) працуе на участку раскрою дэталяў абутку.

вельмі камфортна ў халаднаватае надвор'е, аднак для спіёкі класічных басаножак у асартыменте «Отіко» да апошняга часу не было. Пакуль не ўкаранілі новую нямецкую тэхналогію.

Басаножкі «Отіко» больш лёгка і гнуткія, чым іх клеявыя «браты». Мяккая вусціца басаножка не абмяжоўвае гібкасці ступні, прымушае яе працаваць.

Артапеды падлічылі, што вышыня абцаса для абутку паўсядзённага карыстання павінна складаць ад 2 да 5 см. У басаножках «Отіко» вышыня прыўзнятайся абцаснай часткі з'яўляецца аптымальнай — 3—4 см. Дзякуючы наяўнасці ў новых мадэлях шнуроў і раменьчыкаў на спірцы ці засцэпках «велькра», любая жанчына можа адрэгуляваць паўнату, падганца абутак па сваёй назе.

Каларыяная гамма басаножак адпавядае апошнім модным тэндэнцыям: гэта шэры ў самых розных спалучэннях і варыяцыях, прыродныя афарбоўкі — пад рэптылію, пад драўніну, пад штурчана састараны матэрыялы і г.д. Знешні выгляд,

літраў поту. Безумоўна, для многіх гэты паказчык больш сіпны, аднак знойдзецца і шмат тых, для каго памянёная асаблівасць функцыянавання арганізма з'яўляецца сапраўднай праблемай. Асабліва летам.

Добра вядома, што лепшы абутак — гэта абутак з натуральных матэрыялаў. Сінтэтыка «ўсмоктвае» і назапашвае вільгаць, у выніку чаго праз нейкі час туфлі набываюць пах, ад якога потым немагчыма пазбавіцца. З натуральнай скурай усё інакш: яна «дышае». Нават калі вам давялося прабегчы марафонскую дыстанцыю, дастаткова пакінуць абутак на суткі «праветрыцца», каб не мець потым далікатнай праблемы з пахам.

Абутак у стылі «кэж'юзл»

На пачатку сваёй работы ЗАТ СП «Отіко» выпускала выключна мужчынскі абутак. З часам асартымент папоўніўся жаночымі і дзіцячымі мадэлямі, а доля мужчынскіх у агульным аб'ёме прадукцыі скарацілася да 50 працэнтаў. Аднак гэта не значыць, што ў мужчын выбар стаў меншым. Аб'ёмы вытворчасці падпрямства за 15 гадоў узраслі ўдвая. За гэты час мадэльная лінейка мужчынскага абутку неаднаразова абнаўлялася і абгагалася. Сёння акрамя традыцыйнай класікі, якая карыстаецца нязменным попытам, «Отіко» прапануе сваім пакупнікам абутак новага фармату. Гэта больш маладзёжныя мадэлі, у якіх паўсядзённым камфорт удаля спалучаецца з элементамі спартыўнага дызайну («кэж'юзл» — модныя, стыльныя, камфортныя).

— Сярод маладых людзей сёння шмат прыхільнікаў здаровага ладу жыцця, — тлумачыць Галіна Аляксандраўна, — якія хацелі б насіць красоўкі, ад куды не пачаць падчас заняткаў спортам. Нашы мадэлі ў стылі «кэж'юзл» даюць ім такую магчымасць. Матэрыялы для гэтых мадэляў мы выкарыстоўваем толькі самай лепшай: натуральную скуру з рознымі відамі апрацоўкі. У летняй калекцыі актыўна прымяняем нубук (у адрозненне ад гладкай скуры, якая мае некалькі слоёў прапіткі і афарбоўкі, нубук больш мяккі і лепш «дышае», што вельмі важна для такога абутку). Багатая каларыяная гамма, разнастайныя декаратывныя элементы (лакавыя і замшавыя ўстаўкі, декаратывныя строчкі) робяць маладзёжны абутак «Отіко» адметным і запамінальным.

Дзіцячы абутак «Отіко» (з 32-га па 41-ы памер) добра фарміруе ступню, развівае яе м'яшцы. У фірменным магазіне і секцыях можна знайсці элегантны зімовыя боткі, лёгка летнія туфлікі з адкрытай пятак часткай і перфарцыяй, вясенскія класічныя мадэлі на шнурочках, «ліпучцы», «маланцы», з декаратывнымі ўстаўкамі і строчкамі ў шырокай каларыявай гаме. Усё гэта робіць дзіцячы абутак не толькі камфортным, але і вельмі прывабным знешне.

— На жаль, далёка не ўсё з таго, што мы дэманструем на спецыялізаваных кірмашах і выставах, потым трапляе на паліцы магазінаў, — расказвае дырэктар падпрямства. — Наш гандаль, асабліва па перыферыі, аддае перавагу ў асноўным класічным мадэлям і колерам. І гэта тычыцца не толькі дзіцячага абутку.

Бразільская скура для беларускіх туфляў

Згодна з апошнімі медыцынскімі даследаваннямі за год праз ступню дарослага чалавека выдзяляецца да 50

літраў поту. Безумоўна, для многіх гэты паказчык больш сіпны, аднак знойдзецца і шмат тых, для каго памянёная асаблівасць функцыянавання арганізма з'яўляецца сапраўднай праблемай. Асабліва летам.

Добра вядома, што лепшы абутак — гэта абутак з натуральных матэрыялаў. Сінтэтыка «ўсмоктвае» і назапашвае вільгаць, у выніку чаго праз нейкі час туфлі набываюць пах, ад якога потым немагчыма пазбавіцца. З натуральнай скурай усё інакш: яна «дышае». Нават калі вам давялося прабегчы марафонскую дыстанцыю, дастаткова пакінуць абутак на суткі «праветрыцца», каб не мець потым далікатнай праблемы з пахам.

Зборшчыцы аб'ёмнай нарыхтоўкі Алена ЗЯНЕВІЧ і Наталія ШЛОМАН.

— Наш абутак прызначаны для паўсядзённага карыстання, чалавек носіць яго больш за 8 гадзін у суткі, — расказвае Галіна Аляксандраўна, — таму мы прымяняем толькі тры матэрыялы, якія забяспечваюць камфорт і доўгі час могуць захоўваць выдатны знешні выгляд. Гэта «ліцевае» скура, спілак, нубук. На жаль, 70 працэнтаў матэрыялаў «Отіко» імартуе з-за межы. Скуру для верху ўжо 13 гадоў звозім з Бразіліі. Безумоўна, нам куды зручней і танней было б закупляць матэрыялы на суседнім скураным заводзе, а не за акіянам. Праблема ў тым, што беларускія вытворцы не вырабляюць гладкую скуру патрэбнай нам якасці. У многім гэта абумоўлена нізкай якасцю зыходнай сыравіны і тэхналогіямі, якія пры-

мяняюцца на заводах. Калі ж у іх і атрымаецца вырабіць партыю высакаякаснай скуры, яе цана будзе працэнтаў на 30 вышэйшай за бразільскую. А вось для падкладкі мы закупляем скуру Бабруйскага камбіната. Падкладачны матэрыял у нас на 100 працэнтаў айчыны.

Гандляваць таксама трэба ўмець

— Незалежна ад узросту і памеру нагі чалавек хоча, каб яго абутак быў не толькі камфортным, але і модным. Сёння ў модзе бліскучыя, лакавыя паверхні, афарбоўкі «пад метал». У нашу вяснавую і летнюю калекцыі мы актыўна ўводзім лакавыя элементы, скуру з аздобленнем пад «метал». Вырабляем мадэлі з натуральнай скуры з бляскам пад бронзу, серабро, медзь, золата. Не абмяна-

ем увагай і прыродную палітру: афарбоўку пад скуру рэптылі і іншых жывёл. Увогуле, каларыяная гамма ў нас вельмі багатая. Вось толькі ў продажы гэтую разнастайнасць не заўсёды можна знайсці. Прычын тут некалькі.

З аднаго боку, у значнай часткі спажываючай існуе стэрэатып выбару абутку: абутак павінен быць максімальна ўніверсальным (і ў сэнсе колеру таксама) і не патрабаваць асаблівага догляду. Чорны і светлы (белы, шэры) самыя дэмакратычныя колеры — і ў плане камбінавання, і ў плане догляду.

З другога боку — у нашай краіне пакуль недастаткова паглыблена спецыялізацыя абутковых магазінаў і аддзелаў. Незалежна ад памеру магазіна,

плошча абутковага аддзела падзяляецца толькі на 3 секцыі: мужчынскую, жаночую і дзіцячую. Аднак сусветная практыка паказвае, што, напрыклад, у межах жаночай секцыі асобнымі паліцамі павінны быць прадстаўлены мадэлі з з'лёгкай узросту, і стылю жыцця, і ўзроўню даходаў. За мяккой спартыўнай абуткай ніколі не будзе выступаць побач з класічнай «шпілкай», а зойме сваё месца ў асобнай секцыі.

— У нашым гандлі з-за абмежаванасці плошчаў абутак розных стыляў сабраны

на паліцах разам, — гаворыць Галіна Бялёвч. — Калі мы толькі пачалі вырабляць маладзёжныя мадэлі (стыль кэж'юзл), у адным са сталічных магазінаў нам заявілі, што наша «маладзёжка» ў іх зусім не прадаецца. Маўнуў, нехадавы тавар. Мы выхлалі паглядзець, які наш абутак выстаўлены. Высветлілася, што сучасныя маладзёжныя абутак яны размяшчалі паміж хатнімі тапкам і гумавымі ботамі. Зразумела, чаму там не было продажу: у гэты кошт аддзела зазіралі толькі тры, каму было патрэбны тапкі ці гумавыя боты.

І яшчэ адна важная заўвага. Наш гандаль зашкаўлены ў тым, каб прадаваць імартны абутак, бо ён значна даражэйшы за айчыны. Гандляваць ім больш выгадна. Менавіта таму так званы «расійскі Кітай» выстаўляецца на самым бачным месцы, а беларускія мадэлі — незалежна ад якасці і стылю — размяшчаюцца па пе-

рыметры абутковай секцыі, «уперамеж» і без неабходнага асяцлення. У нас ёсць свой фірменны магазін, які нашага абутку прадае ў год больш, чым чатыры найбуйнейшыя ўнівермагі Мінска. Вельмі важна не толькі зрабіць якасны тавар, але і здолець яго прадаць. Існуюць спецыяльныя схемы размяшчэння прадукцыі, метады продажы. А наша сістэма гандлю — у дачыненні да айчынных тавараў — часта ігнаруе гэтыя правілы рынку.

Днямі асабліва ўвагу да развіцця айчынага абутковага гандлю правілі сталічныя ўлады, якія зашкаўлены ў стварэнні

канкурэнцыі імарту. Самае важнае і складанае пытанне, якое трэба абавязкова вырашыць для дасягнення азначанай мэты, — прадставіць беларускім вытворцам новыя плошчы пад фірменныя магазіны і секцыі па даступных расцэнках.

— Павялічэн у гандлёвым цэнтры «Сталіца» мы не змаглі сабе дазволіць узяць з-за высокай арэнднай платы, — тлумачыць дырэктар ЗАТ СП «Отіко».

— Таму мы са сваёй боку прапанавалі іншы варыянт: дазволіць нам не арэндаваць, а набываць гандлёвыя плошчы, напрыклад, у мікрапраднёўнай забудовы, у «спальных» раёнах, дзе сёння абутковы гандаль практычна адсутнічае. Калі горад зашкаўлены ў стварэнні дастойнай канкурэнцыі імартным таварам, можна было б хоць бы на першым этапе прадставіць айчынным вытворцам ільготы на арэнду гандлёвых памяшканняў.

Швейны ўчастак: зборшчыца абутку Святлана БУСЬКО.

Будучыня — за фірменным гандлем

Больш як 60 працэнтаў аб'ёму сваёй прадукцыі «Отіко» вывозіць за межы Беларусі. Асноўную долю — у Расію (90 працэнтаў экспарту), яшчэ 5-6 працэнтаў — у Літву. Зараз заключаны кантракты на прамяня пастаўкі ў Казахстан і ў Украіну.

— Апошнія 5 гадоў у нас выключна станючыя знешнегандлёвае сальда, — гаворыць Галіна Аляксандраўна. — Высокай якасці нашай прадукцыі дзякуючы многія аптвыя закупшчыкі. Вяртанне неліквіднага тавару ў нас не перавышае 0,1 працэнта. Дзякуючы гэтай адкрыты стабільныя каналы паставак у 27 рэгіёнаў Расіі, у тым ліку ў Уладзіслаўск, Паўднёва-Сахалінск, Хабаўраўск і г.д. На ўнутраным рынку сярод айчынных вытворцаў абутку «Отіко» займае пятае месца па аб'ёмах рэалізацыі. Гэтая лічба магла б быць большай, калі б не абмежаванасць абартотных сродкаў.

— Сёння канкурэнтаздольнасць тавару народнага спажывання ў цэлым і абутку ў прыватнасці залежыць не толькі ад цаны і знешняга выгляду, але і ад таго, ці можа вытворца пракраздываць свайго аптывага пакупніка (мінімум на 60 дзён, а лепш — на 120). Выгада такой гандлёвай палітыкі становіцца відавочнай на прыкладзе работы фірменнай секцыі. Калі дырэкцыя магазіна ведае, што плаціць трэба будзе толькі за рэалізаваны тавар, яна зажаха ў нас больш шырокі асартымент. У спажывац з'явіцца шырэішы выбар, адпаведна павялічыцца аб'ём продажу.

У савесці час існавала аптывае звязно гандлю — базы, якія выканалі важную функцыю па фарміраванні асартыменту. Яны заказвалі пазны пералік тавараў у вытворца і рабілі ў сябе сезонныя назапашванні. Пачынаючы з чэрвеня, яны закуплялі ў фабрык зімовы асартымент і потым прапанавалі магазінам гатовую калекцыю да кожнага сезона. Сёння ўсю нарыхтоўчую работу робяць самі вытворцы. Ужо ў маі яны распачынаюць выпуск зімовых мадэляў, якія ў лепшым выпадку пачнуць рэалізаввацца ў канцы жніўня. А да той пары боты будучы чакаль свайго часу на складах. Падпрямства нясе расходы (аплата матэрыялаў, спажыванай электрээнергіі, заробак рабочым і г.д.), якія зможна кампенсаваць толькі праз паўгода. І пры гэтым трэба будзе яшчэ пракраздываць не толькі аптывыя закупшчыкаў, але і рознічных магазіны, якія набудуць зімовую калекцыю.

— Усё гэта прыводзіць да таго, што нам даводзіцца задзейнічаць вялікія крэдытныя рэсурсы, — тлумачыць генеральны дырэктар «Отіко», — што ў многім абмяжоўвае нашы магчымасці, стрымлівае рост аб'ёму вытворчасці. Для таго, каб нам наладзіць выпуск новага асартыменту — жаночых адкрытых басаножак — спатрэбілася не толькі новая аснастка, але і новае швейнае, зацэпнае абсталяванне. Лёгкая толькі на закупку абсталявання мы патрацілі 1 мільярд 300 мільёнаў рублёў. У першым квартале гэтага года — яшчэ 460 мільёнаў. І гэта трэба рабіць пастаянна. Калі мы спынімся — адстанем ад канкурэнтаў, згубім давер пакупніку.

Аптывае базе трэба аддаць тавар з той жа адтэрміноўкай, што і гандлёваму падпрямству, ды яшчэ са складкай супраць розніцы (у 7—10 працэнтаў). У мінулым годзе ўзровень рэнтабэльнасці ў нас склаў 17 працэнтаў. Калі мы 10 з іх «спішам» на скідку для базы, застанецца толькі 7 працэнтаў. Гэта вельмі мала для развіцця вытворчасці. А калі ўлічыць інфляцыю, атрымаецца, што мы увогуле не зможам развівацца.

Аптымальнае выйсцё для вытворцаў, якія яно бачыцца Галіне Аляксандраўне, — крэдытаванне ўласнай гандлёвай сеткі. Безумоўна, гэта дарага, але і выгадна. Так, наяўнасць сваіх гандлёвых пунктаў дазваляе падпрямству праводзіць сезонныя назапашванні не на складах, а ў саміх фірменных магазі-

нах. Частка спажываючай любіць рабіць закупкі загодзі, вельмі больш, калі тавары выстаўлены па старой (мінулага сезона) цане.

— Як толькі ў нашага беларускага гандлю з'явіцца рэальная канкурэнцыя ў выглядзе сеткі фірменных магазінаў, ён і сам пачне працяляць большую зацэпнаасць у продажы айчынных тавараў, — пераканана Галіна Аляксандраўна. — Калі гаварыць неласэрдна пра наш фірменны магазін, заўважу, што ў ім прадставлены не толькі абутак «Отіко». 65—70 працэнтаў асартыменту — гэта наша прадукцыя, а астатнія 30 працэнтаў — абутак іншых буйных беларускіх вытворцаў. Можна правесці аналогію цягніка з вагончыкамі. У адным выпадку ў якасці цягніка можа выступаць наш тавар (скажам, сам'я прыйшла па новыя зімовыя боты для мужа, а заадно знай-

Швейны ўчастак: зборшчыца абутку Святлана БУСЬКО.

Будучыня — за фірменным гандлем

шла і «шпілку» на выхад для жонкі). У другім выпадку цягніком можа паслужыць тавар нашых калег. Уласна сваёй прадукцыяй мы не «закрываем» увесё мадэльны рад (напрыклад, мы не выпускаем абцасы абутак). А ў любым спецыялізаваным абутковым магазіне павінны быць прадстаўлены максімальна разнапланавыя мадэлі, васьм мы і запануем свае «прабелы» асартыментам іншых беларускіх вытворцаў. Ведаю, што некаторыя буйныя падпрямствы ў сваіх фірменных гандлёвых пунктах выстаўляюць выключна свой тавар. Мы так рабіць і не плануем: для нас больш выгада гандляваць сумесна з іншымі вытворцамі.

Адцуйце розніцу!

Калі гаварыць пра немагчымасць для кожнага пакупніка цанавы фактар, трэба адзначыць, што тут «Отіко» трымаецца на ўзроўні астанніх беларускіх падпрямстваў сваёй галіны. Асноўная доля абутку «Отіко» разлічана на спажывац з сярэднім узроўнем даходаў, аднак ёсць у асартыменте прадукцыя «эканом-класа». Такія мадэлі вырабляюцца з больш танных матэрыялаў і камплектуючы (якія, між іншым, таксама з'яўляюцца натуральнымі). У плане энэаэстоіліскасці яны ні ў чым не аступаюцца мадэлям асноўнага асартыменту.

Адзінае, што і абумоўлівае іх меншую цану, — гэта больш сіпны знешні выгляд. Увогуле, здаровае канкурэнтнае барацьба — натуральны стрымліваючы фактар у вызначэнні цаны на тавары «Отіко» як на ўнутраным, так і на знешнім рынку.

Многія адзначаюць, што кітайскі абутак больш танны. Але ж гэта сінтэтыка. — Як на нафту, золата, брыльянты, так і на натуральную скуру існуюць устаноўленыя сусветныя цэны, — тлумачыць Галіна Аляксандраўна. — І калі кітайскія вытворцы прапануюць абутак з сапраўд-

Майстар участка канчатковай зборкі аб'ёмнай нарыхтоўкі Яніна КАЛЕНІК.

ЗАПРАШАЕМ ДА СУПРАЦОЎНІЦТВА:

Закрывае акцыянернае таварства беларуска-германскае сумеснае падпрямства «ОТІКО»
220004, Рэспубліка Беларусь, г. Мінск, вул. Ціміразева, 9.
Тэл. (017) 203 69 60, 203 53 40. Факс (017) 226 72 36.
E-mail: otiko@solo.by

най скуры, а не падробку, выкарыстоўваюць такія ж высакаякасныя матэрыялы і перадавыя тэхналогіі, яны проста не змогуць апусціць цану на свой тавар ніжэй за нашу.

Калі ж гаварыць пра беларускі абутак, прывядзем толькі адзін прыклад Мужчынскія штотдзённыя туфлі з натуральнай скуры нямецкай фірмы ў Мінску каштуюць не меней за 70 еўра. Аналагічная пара «Отіко» (якая па якасці ні ў чым не аступае замежнаму тавару) — 70-90 тысяч беларускіх рублёў. Мадэль «эканом-класа» і таго менш — 55—60 тысяч. Як жахуць, адцуйце розніцу.

Стабільны заробак плюс дастойны «сацыяльны пакет»

Сёння на падпрямстве «Отіко» працуе 650 чалавек. У асноўным — жанчыны. Удаляе размяшчэнне вытворчых карпусоў (у цэнтры горада, побач са станцыяй метро «Фрунзенская») значна аблягчае работнікам маршрут з дому на працу і назад (вытворчы працэс вядзецца ў дзвюхзменным рэжыме).

Прыкладна 40 працэнтаў калектыву — былыя выпускнікі каледжа лёгкай прамысловасці.

Цікава, што на падпрямстве нязначная, сярэдні заробак — адзін з самых высокіх у «абутковай» галіне (ад 500 да 850 тысяч рублёў). Дастойны сацыяльны пакет: кожны работнік мае права на аплатны 30-дзённый чарговы адпачынак (20 дзён летам і 10 зімой) і адначасова на матэрыяльную дапамогу. «Отіко» аплачвае 80 працэнтаў кошту санаторных і 40 працэнтаў турыстычных пуцёвак у межах Беларусі, 40 працэнтаў кошту абстаетаменту ў спартыўных секцыі і гурткі для сваіх работнікаў і іх дзяцей. Разам з прафсаюзам бяра на сябе расходы на аплаце дзіцячых пуцёвак у аздараўленчыя летнія лагеры. Пяты год запар для дзяцей супрацоўнікаў падпрямства арганізуе аздараўленне ў Крыме.

Работнікам, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, «Отіко» прадставілае беспроцэнтную пазыку ў памеры ад 30 да 60 працэнтаў кошту жылля на 10 гадоў. Дзякуючы гэтай падтрымцы, каля 60 супрацоўнікаў падпрямства ўжо абзавяліся ўласнымі кватэрамі.

І кіруючы персанал, і рабочыя ацэньваюць, сярэдні заробак у павышэнні сваёй квалі